

Il·ltre. Col·legi Oficial
Metges de Lleida

B u t l l e t í

Mèdic

juliol - agost 1997

núm.7

Apreciado Doctor/a :

Nos complace informarle de nuestros servicios que podrán serle de gran utilidad. En FID EDICIONS encontrará un servicio integral dentro del mundo de las Artes Gráficas. Diríjase a FID EDICIONS cuando esté listo para una nueva imagen, o cuando quiera reimprimir sus impresos habituales.

REALIZAMOS SUS CATALOGOS.

En FiD Edicions no se tardan semanas ni grandes sumas de dinero para diseñar un nuevo catálogo. Los catálogos son un modo fantástico de mantenerse en contacto con los clientes posibles y los reales. Simplemente traiga sus fotos y sus notas, en FiD usted no tiene porqué perder tiempo y dinero contratando los servicios de diseño gráfico, filmación, imprenta manipulación, reparto, etc; nosotros lo hacemos todo bajo un mismo techo.

REALIZAMOS SUS FOLLETOS.

Un folleto profesional es algo imprescindible para cualquier negocio. Utilícelo para presentarse usted mismo y su compañía, su folleto se quedará con su cliente una vez usted se haya marchado. Si usted no tiene ninguno, es probable que su competidor lo tenga. En FiD crearemos un folleto dinámico que pondrá en escaparate sus productos y sus servicios.

REALIZAMOS

SU BOLETIN INFORMATIVO ó REVISTA.

Son muchos los Colectivos o Gremios que de una manera periódica recurren a este medio para poder informar puntualmente a todos los asociados. Fid edicions gestiona la realización y seguimiento de las revistas, pudiendo incluso hacerse cargo de la contratación publicitaria para así intentar sufragar el coste de la publicación.

OTROS TRABAJOS.

En FiD podremos, además, confeccionarle todo tipo de impresos que usted necesite para su empresa: tarjetas, cartas, facturas copiativas, albaranes, recibos, sobres, adhesivos, sellos de caucho, etc.

Piense en la imagen de su empresa, si no está contento con ella planteese un cambio. Es la mejor manera de vender sus productos y en FiD le ayudamos.

Atentamente

FID EDICIONS
Pl. Blas Infante, 1
25001 Lleida
Tel. (973) 21 03 05

*Trato preferente y
Tarifas especiales
a todo el colectivo
médico*

Butlletí
Mèdic

Il·ltre. Col·legi Oficial de
Metges de Lleida

Rbla. d'Aragó, 14, pral.25002 LLEIDA
Tel. (973) 27 08 11 - Fax (973) 27 11 41

JUNTA DE REDACCIÓ

President

Dr. Bonaventura Lladonosa Gallart

Cap de Redacció

Dr. Jose Antonio Morales del Rio

Equip de Redacció

Dr. Josep Pifarré Barqué

Dr. Fernando Boneu Companys

Dr. Manel Camps Clemente

Dr. Lluís Calvo Condal

Dr. Josep F. Tarragó Valentines

Dr. Juan Viñas Salas

Dr. Fernando Pifarré Sanagustín

COMITÈ ASSESSOR

Junta de Govern

COLABORADORS

José A. Morales

Jordi Vilaret

Anna Sàez

Ferran Pifarré

Manel Camps

Juan Viñas

FOTOCOMPOSICIÓ I DISSENY

FID EDICIONS

IMPREMTA

FID EDICIONS

DEP. PUBLICITAT

FID EDICIONS

Pl. Blas Infante, 1 altell D 25001 LLEIDA

Tel. / Fax (973) 21 03 05

Dipòsit Legal: L - 842 / 96

Segell de la Universitat de Lleida (c. 1600).

Verge de la Sapiència asseguda amb Jesús infant al braç. A ambdós costats un àngel agenollat amb les ales esteses que sosté un canelobre. En la part inferior del camp del segell i als peus de la verge, hi ha tres figures, un mestre i dos estudiants. A dreta i esquerra escuts amb els pals i els lliris de Lleida.

Butlletí Mèdic no comparteix, necessàriament, els articles i opinions redactats pels seus col·laboradors, encara que aquestes discrepàncies no seran obstacle per a l'accés al Butlletí.

L'esperit del 700 Aniversari

Estem celebrant des del 1997 fins l'any 2000 el set-cents aniversari de la fundació de l'Estudi General de Lleida, Institució que cada vegada més anem oblidant i a la vegada consolidant, per imperatiu d'una norma administrativa, com a Universitat de Lleida.

Personalment sóc defensor de no oblidar el qualificatiu d'Estudi General que durant més de 400 anys va identificar i sobre tot dignificar a la nostra ciutat col·locant el llistó de la cultura d'aquells temps a una altura digna i comparable a qualsevol altre institució europea. La història està escrita, no és gens bó oblidar-la i no podem de cap manera ser desagraïts amb tota aquella generació que tant va lluitar per aconseguir-ho.

Aquest aniversari l'entenc, no com una celebració festiva per la situació actual dels nostres estudis universitaris sinó com a homenatge a aquelles persones que formaven el Consell de la Paeria i com a portaveus dels nostres conciutadans, el mes de març de 1293, van acordar sol·licitar al Rei Jaume II d'Aragó la concessió d'unes escoles d'ensenyament superior.

L'entenc també com a homenatge d'agraïment a Bonifaci VIII, quan l'1 d'abril de 1297, des de Roma, estén la butlla fundacional concedint al Rei Jaume II la llibertat i potestat de decisió al disposar, en el seu text, que ubiqüés en qualsevol lloc dels seus dominis aquesta escola d'estudis superiors.

Aquesta celebració l'entenc sobre tot com a un obligat reconeixement de gratitud, de tots els lleidatans al Rei Jaume II, quan l'1 de setembre de l'any 1300, des de Saragossa, signa el decret designant a Lleida el lloc d'ubicació de la primera Universitat Catalana. Es van complimentar així totes les exigències administratives d'aquells temps, que eren el vist i plau del Sant Pare de Roma i l'ordre reial de la seva creació.

Per a la recuperació i consolidació progressiva de les nostres actuals facultats, el fet històric d'aquells inicis s'ha repetit una i altra vegada, cal recordar que en aquell temps si no es podien construir edificis per aplegar els estudiants se n'adaptava algun dels ja construïts per tal d'impartir les classes. Com tots sabem es va escollir l'església de Sant Martí com a

punt fundacional del nostre Estudi General. Un fet semblant va succeir l'any 1977 quan vam tenir que començar les classes del primer curs de medicina a "L'Escola Normal de Magisteri". Celebrant aquest 700 aniversari els responsables actuals de la nostra Universitat han de recordar i ser conseqüents amb els fins fundacionals del nostre Estudi General, que avui encara són vàlids i a la vegada són un repte i un estimul per aconseguir-los.

Recordem que la butlla de Bonifaci VIII concedia les mateixes indulgències que l'Estudi de Tolosa i segons constància escrita no existia cap universitat del segle XIII amb competències comparables a les que Jaume II va concedir a Lleida i solament serien equivalents a les que Rodolfo II va concedir a la Universitat de Viena el segle XIV.

Es va dir que els nostres estudis universitaris van començar amb el consentiment papal i una voluntat d'integració i competitivitat reflexades a les corrents de l'Europa medieval. Avui, quina casualitat, ens ho recorda aquesta commemoració al estar integrats a l'Europa comunitària que també ens obliga a participar en la seva política universitària, si volem mantenir aquell esperit fundacional del nostre Estudi General.

Cal recordar a manera de censura pública aquell fatídic 11 de maig de 1717 quan Felip V des de Segovia signa el decret de supressió de l'Estudi General de Lleida i la creació de la Reial Universitat de Cervera, ratificat posteriorment des d'El Pardo el 17 d'agost del mateix any i posteriorment el 8 d'octubre ordena la supressió de la resta de les universitats catalanes, autoritzant únicament estudis de gramàtica i lògica a Girona i Tarragona.

Per acabar em faig la següent reflexió: si les vivències d'aquella generació que va fer possible aconseguir el nostre Estudi General poden heretar-se crec que tots els lleidatans d'avui sentim el desig imperiós de recuperar, ampliar, consolidar i perpetuar per a sempre la nostra Universitat que entenc és l'esperit d'aquest 700 aniversari ■

Dr. Bonaventura Lladonosa
President del Col·legi de Metges

Sumari

* Editorial	3	* Guia de proveïdors	18
* La Facultat de Medicina i la celebració del 700 aniversari de la Universitat de Lleida.	4	* Breus - Borsa Treball	20
* L'Estudi General un privilegi Reial.	8	* La primera promoció de Medicina en Lleida.	22
* Arnau de Vilanova l'esperit humanista de la Facultat de Medicina.	12	* Una Facultat al servei de la ciutat.	24
* De l'Estudi General a la Universitat, 700 anys de ciència i cultura a Lleida.	14	* Dos siglos cruciales XII y XIII	25
* Lleida al Segle XIV, Una ciutat d'estudiants.	16	* Tauler Sindical	29
* Convocatòries	17	* Secció Gastronòmica	31
		* Viatjar Açores, situació Anticiclònica.	32
		* Motor. Ka es un coche atractivo y lleno de frescura.	34

a Facultat de Medicina i la celebració del 700 Aniversari de la Univeritat de Lleida

Quan el rector de la Universitat de Lleida, Dr. Jaume Porta, em va comunicar la iniciativa de la commemoració del 700 aniversari de la creació del "Studium Generale" m'hi vaig adherir immediatament i hi col·laboro dins del Comitè Executiu del mateix, tot felicitant-lo per aquesta que considero tan bona iniciativa, com ja s'està demostrant en els pocs mesos que han passat.

¿Per què és tan important commemorar aquesta efemèride? Estic convençut que per a Lleida, i especialment per a la medicina lleidatana, la commemoració del 700 aniversari ens recorda i alhora demostra a tota la societat lleidatana, catalana, espanyola i al món en general, que tenim una història que ve de ben antic i que la recent reinstaurada facultat de Medicina té unes arrels a la nostra terra de 700 anys. Aquest fet tindrà unes repercussions molt positives si les sabem aprofitar.

1. LLEIDA ÉS MOLT POC CONEGUDA ARREU DEL MÓN, ESPECIALMENT DEL CIENTÍFIC.

Barcelona té una tradició i un potencial molt més gran que nosaltres. Tarragona és una ciutat imperial plena de monuments conservats que li donen la seva gran importància; el seu clima és més suau que el nostre i està més a prop de Barcelona. Girona és una ciutat també d'una situació i bellesa molt grans. Lleida s'ha de guanyar el seu lloc dins de Catalunya i del món científic. No ens regalen res i patim més aviat de ser els petits i pobres de Catalunya. Ja s'ha perdut la dita de Lleida capital de Catalunya interior.

El fet que la societat recordi amb orgull la seva tradició, el que fa anys era el referent cultural no solament de Catalunya sinó de la meitat d'Espanya, ens ha de despertar i fer sortir de la nostra còmoda posició de resignació, de vés què hi farem.

2. DES DEL PUNT DE VISTA CIENTÍFIC, A LA FACULTAT DE MEDICINA HI HA CONSOLIDATS UNS GRUPS D'INVESTIGACIÓ DE RECONGUT PRESTIGI A TOT EL MÓN.

Són encara escassos i els integren persones que lluiten per aconseguir mitjans per mantenir-se i per millorar. Altres estan començant en aquesta lluita científica per entrar en els principals circuits del món científic, tan competitiu. És evident que els recursos que disposem són molt minsos en comparació amb d'altres facultats de Medicina, inclosa la de Tarragona. Des del punt de vista assistencial, el nombre de llits per a malalts per habitant a Lleida és el més baix de Catalunya i dels més baixos de tot l'Estat. Els recursos assistencials que disposem són els més escassos de Catalunya. Els pressupostos en sanitat, també. Amb aquest panorama, es fa encara

més difícil poder aconseguir de dedicar-se i ser peoner en la recerca científica i en l'assistència. La medicina de finals del segle XX és molt cara i requereix uns mitjans molt sofisticats que també

Es fa del tot necessari reclamar i aconseguir per a les nostres terres unes inversions i una organització eficaç

es mereixen els nostres ciutadans. Estem acostumats a enviar a Barcelona a realitzar moltes exploracions que no podem fer aquí: gammagrafies, manometries, CREPS, etc.

Es fa del tot necessari reclamar i aconseguir per a les nostres terres unes inversions i una organització eficaç que ens permetin oferir als nostres malalts el millor tractament sense haver de desplaçar-se, així com per facilitar als professionals la seva tasca assistencial, docent i investigadora, que és inherent a tota activitat mèdica perquè mantingui uns estàndards de qualitat.

La societat actual està molt mediatitzada pel màrqueting. Si el món científic coneix la tradició històrica de la nostra Facultat i sap que d'ella van sorgir professors i metges de fama universal i peoners en els avenços científics del seu temps, com el doctor Jaume d'Agramunt, o que la nostra facultat és de les primeres del món en fer disseccions de cadàvers, aleshores, ben aprofitat, pot facilitar que un bon treball d'investigació i una bona assistència de qualitat siguin reconegudes.

És evident que és del tot necessari que

la investigació i l'assistència que es facin siguin d'alta qualitat i competitives. Sense aquest requisit indispensable, mai no aconseguiríem, per molt que celebrem esdeveniments històrics, entrar en el cercle dels equips assistencials i investigadors capdavanters a Europa i al món. ¿És somniari pensar que l'assistència sanitària de Lleida pot arribar a ser reconeguda com a capdavantera al món, com ho va ser durant molts anys a l'Edat Mitjana? Crec que si els lleidatans ens conscienciem tots, ens organitzem millor, lluitem pels nostres drets a tenir els mitjans per poder oferir al malalt el millor possible, és molt probable que aconseguim que els nostres polítics ens recolzin i que el Govern, dins de la política d'equilibri territorial, ens faci un pla especial d'inversions que ens deixi, com a mínim, al mateix nivell que un altre hospital universitari, per exemple, o una xarxa d'assistència primària ben conformada i dotada que permeti, l'assistència la docència i la investigació.

3. S'ESTAN ORGANITZANT UN SEQUIT D'ACTIVITATS CIENTÍFIQUES I CULTURALS QUE PORTARAN A LLEIDA PERSONALITATS D'ARREU DEL MÓN.

És de destacar la celebració, a la tardor de l'any 1998, del simposium "Jaume d'Agramunt: de la pesta negra a la sida", en el qual es pensa convidar personalitats de primera línia en el camp de la investigació i tractament de la sida, així com en sociologia bioètica. També, i sota l'aixopluc del 700 aniversari, a Lleida s'organitzaran diferents congressos i reunions

La facultat de Medicina de Lleida ha millorat el nivell assistencial de la sanitat a la província des de la seva inauguració fa 20 anys.

científiques que, si bé ja s'anaven realitzant, ara s'intensificarà el seu nombre. De tots aquests actes ens en podem aprofitar per donar-nos a conèixer i per establir lligams amb altres professionals capdavanters.

4. UN VERITABLE ENCERT ÉS EXTENDRE LA CELEBRACIÓ A 3 ANYS, DES DEL 1997 FINS AL 2000, APROFITANT LA HISTÒRIA.

En 1297 el Papa Bonifaci VIII va promulgar la butlla donant universitat als estudis de la Corona d'Aragó i, el 1300,

Personal especializado en:

CANGURO NIÑOS

VELAS HOSPITALARIAS

CUIDADO DE ENFERMOS Y ANCIANOS

ATENCION A DISMINUIDOS

SERVICIO 24 HORAS

973 - 27 25 21
908 - 09 54 73

LLEIDA

... tambien disponemos del servicio de trabajadoras familiares

La Facultat de Medicina de Lleida ha de tornar a ser capdavantera amb l'ajut de tota la societat.

va vomençar la Universitat de Lleida. Aquesta extensió en el temps del 700 aniversari allunya la temptació que es tracti d'una simple celebració de focs d'artifici, amb poca repercussió real sobre la millora de l'ensenyament a Lleida. Els patrocinadors poden distribuir les seves aportacions en aquests tres anys i les activitats científiques costen més d'un any per programar. També està prevista la construcció d'un edifici emblemàtic que portarà el nom d'Estudi General al campus de Cappont.

Els metges de Lleida tenim motiu per estar orgullosos de la nostra història. La facultat de Medicina de Lleida va ser la primera de Catalunya, de les primeres del món i els metges que van exercir a les nostres terres tenien fama mundial. A Lleida venien a estudiar i formar-se estudiants i metges de l'Aragó, de València, de les Illes i de Barcelona, fet que va durar en exclusiva 150 anys. Després poc a poc va anar minvant la nostra Universitat fins que el 1717 Felip Vè la va clausurar, junt amb la de Barcelona, i va crear la de Cervera. Barcelona va recuperar la seva Universitat i Facultat de Medicina. Cervera va perdre la facultat i Lleida no la va recuperar fins l'any 1977, coincidint amb l'arribada a Lleida del primer grup de metges especialistes a ocupar places de la Seguretat Social en aplicar-se una nova normativa i sortir-ne moltes de cop. Coincidint amb la massificació de la Facultat de Medicina de Barcelona i amb un rector metge psiquiatre, Dr. Obiols, a aquest se li va ocórrer, per desmassificar Barcelona, enviar alumnes a les províncies el primer curs de Medicina. Va ser gràcies a saber aprofitar el moment històric que la Junta del Col·legi de Metges recent constituïda amb el Dr. Lladonosa com a president i que continua en l'actualitat, va agafar el repte i, junt amb un grup de pares que van creure en la idea, van moure's fent possible que a Lleida es comencés a estudiar primer de medicina, aprofitant també alguns dels metges recent arribats i que eren professors de la Facultat de Medicina de Barcelona, amb el Dr. Solà al capdavant. També l'hospital General Moscardó, que

era com s'anomenava l'hospital universitari Amau de Vilanova, va acceptar tenir alumnes del sisè curs del rotatori. Així, el curs 1978-79 ja teníem dos cursos de medicina a Lleida.

Any rere any, i no sense problemes, amb l'ajut de les institucions públiques (la Diputació, que va construir la seu de l'actual facultat de Medicina dins del recinte de l'hospital Provincial, i la Paeria), s'ha anat consolidant aquests estudis de Medicina amb l'encert també d'estar vinculats des del primer dia al Rectorat de la Universitat de Barcelona, i no depenent directament dels òrgans directius de la seva facultat de Medicina. Lleida era la divisió VI de la Universitat de Barcelona. Medicina era la més jove de l'Estudi General.

Per això quan el Parlament de Catalunya va aprovar la creació de la Universitat de Lleida l'any 1991 nosaltres teníem ja la facultat de Medicina amb una experiència de bastants anys, amb promocions completes sortides de Lleida. Ara ens queda seguir treballant per millorar la docència, l'assistència i la investigació que es fa a Lleida i aconseguir arribar a uns alts nivells de qualitat i prestigi que

Any rere any, i amb l'ajut de les institucions de Lleida, s'han anat consolidant els estudis de Medicina amb l'encert de vincular-los des del primer dia al rectorat de la Universitat de Barcelona, sense dependre de la seva facultat de Medicina.

ens converteixi en referents. Per aconseguir-ho hem de ser prou intel·ligents com per saber aprofitar les oportunitats, buscar les qualitats pròpies i oferir un fet diferencial que atregui estudiants i professionals a estudiar i formar-se a Lleida. Necessitem l'ajut de tots. No dubto que, en major o menor grau, tothom hi col·laborarà i ho aconseguirem ■

Dr. Joan Viñas i Salas
Degà Facultat de Medicina de Lleida

Segell que es podia veure als títols expedits a la facultat de Medicina, amb les efígies dels sants metges, Cosme y Damià.

Que la salud no le dé más dolores de cabeza.

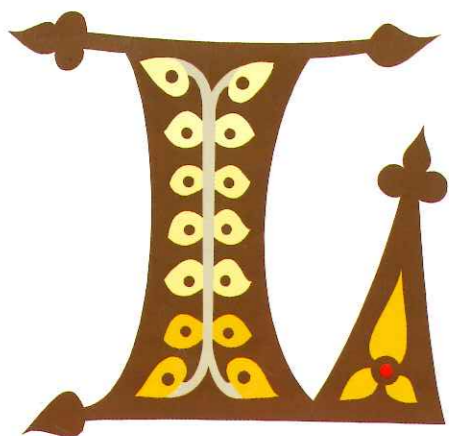
Delegación LLEIDA: Passeig de Ronda, 170 ertresol · 25008 Lleida · Tel. (973) 23 42 13 · Fax (973) 22 17 61

ASISA le ofrece a usted y a toda su familia una rápida y eficaz atención. Deje su salud en nuestras manos y olvídense de las molestias que conllevan los trámites del tratamiento. Aparte de tener el personal más capacitado también tendrá los mejores cuidados. Estar asegurado

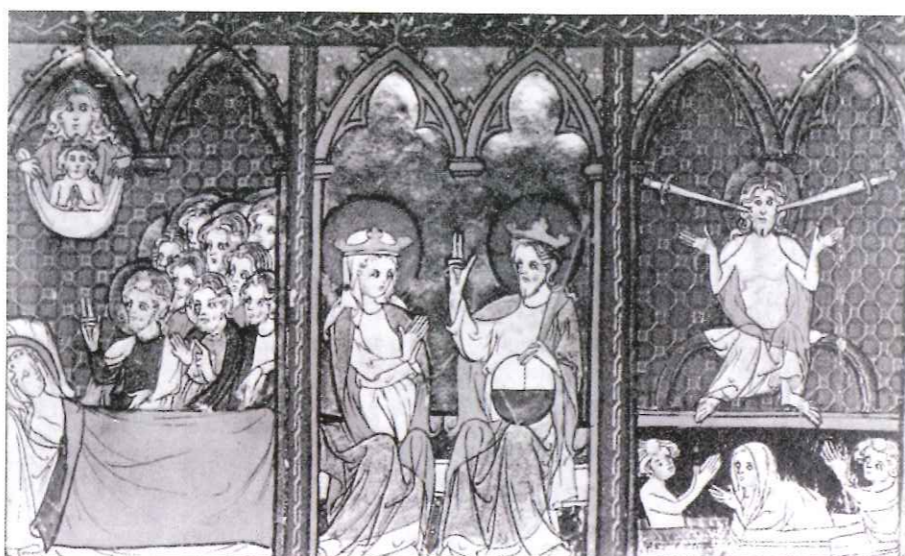
Llámenos al:
901 10 10 10

con nosotros le permite disfrutar de la vida sabiendo que hay gente, que en el caso de ser necesario, le proporcione la tranquilidad de sentirse en buenas manos. Estamos seguros de que usted deseará que nunca le hiciéramos falta. Ojalá sea así.

'Estudi General, un privilegi reial

"Butlletí Mèdic" publica des de fa tres números l'estudi "La premsa mèdica lleidatana des de Cogul fins als inicis del segle XX", del metge Ferran Pifarré. Aquest treball conté diverses informacions que fan referència a l'Estudi General de Lleida, al funcionament de la Facultat de Medicina i a algunes de les figures que més hi van destacar, com Arnau de Vilanova. En aquest número dedicat monogràficament al 700 Aniversari de la Universitat de Lleida hem escollit alguns dels fragments del treball de Ferran Pifarré que fan referència a aquests temes. Alguns ja han estat publicats a "Butlletí Mèdic" i d'altres (a partir de la creació de la Universitat de Cervera) encara no.

Escenes mèdiques de l'Escola de Salerno.

Els Regnes de Lleó i Castella es van incorporar als nous corrents docents durant el segle XIII, quan Palència, Valladolid i Salamanca destaquen com a centres universitaris. La Corona d'Aragó no s'incorporarà fins que no va haver completat la seva expansió per la Mediterrània. És el moment en què Jaume II, amb el consentiment del Papa Bonifaci VIII, crea des de Saragossa, l'1 de setembre de 1300, l'Estudi General de Lleida.

ARNAU DE VILANOVA

Per a aquesta gran obra va comptar amb Arnau de Vilanova (...), un científic medieval que va estudiar medicina a Barcelona, Montpeller, París i Salern. També va dominar altres matèries més o menys relacionades amb la medicina, com aigües minerals, flora, fauna, mitjans químics i físics, etc (...) Se'l relaciona amb tota classe de persones, arribant fins i tot als més alts estaments, com ho palesa haver estat metge de Jaume II d'Aragó, del seu germà Frederic de Sicília i de Bonifaci VIII, un Papa al qual podríem considerar cofundador de l'Estudi General de Lleida. (...)

Cenyint-nos a la seva relació amb la ciutat de Lleida (...), es creu que va ser un dels artífexs més eficaços en la creació de la Facultat de Medicina. Sens dubte va estar vinculat amb les primeres passes que va donar l'Estudi General, el privilegi primordial del qual el va donar Jaume II a Saragossa l'1 de setembre

de l'any 1300. (...) L'any 1305 Arnau de Vilanova era a Lleida per presentar un tractat titulat "de spurcitis pseudo religiosorum" a una assemblea d'eclesiàstics presidida per l'arquebisbe de Tarragona. És precisament en aquest tractat que apareix la seva firma, Arnaldus Ilerdensis. Va morir l'any 1311

Arnau de Vilanova va estar vinculat amb les primeres passes que va donar l'Estudi General.

a alta mar i va ser enterrat a Gènova. Membre destacat del claustre de la Facultat de Medicina de Lleida va ser el "Mestre en arts e medicina" Jaume d'Agramunt, en el que destaquen els seus escrits epidemiològics. Els originals es troben a l'Arxiu Municipal de Verdú.

EL PRIVILEGI DE L'ESTUDI GENERAL

La ciutat de Lleida, per aquest privilegi de l'Estudi General, serà el punt de referència de la cultura i de la ciència en l'àmbit de la monarquia catalano-aragonesa. Les seves regles medievals inspirades en les Universitats de Tolosa i Bolonya donaven un poder de participació i control als estudiants molt notable (...). El càrrec de rector només el podia ostentar un canonge de la catedral il·lerdenca (...). Aquest era assistit per un consell d'universitaris catalans, aragonesos i valencians. Aquest càrrec no podia ser exercit per un escolar nascut a Lleida.

Els primers anys, la facultat de Medicina es va nodrir amb els metges provinents de Montpeller.

Els estatuts també es referien als edificis escolars, aules, bancs, càtedres, sous, préstecs normes disciplinàries. A més a més, els estatuts feien referència al desig del Rei que només a Lleida, entre totes les ciutats de la Corona d'Aragó, hi hagués Estudis Superiors. Des del principi van funcionar les facultats fonamentals d'Estudis Superiors a l'Edat Mitjana: Cànon, Lleis, Medicina i Art. Cap al 1430 hi havia també facultat de Teologia, i més tard de Poesia i de Retòrica. L'economia de l'Estudi General la cobria l'Ajuntament, i amb aquesta finalitat la Paeria va carregar impostos als il·lerdenss (...).

Jaume II es va interessar perquè Lleida tingués una prestigiosa Facultat de Medicina des del començament. Ramon de Vilalta (canonge de la catedral de Lleida) i Arnau de Vilanova van ser els

principals consellers del Rei per a crear aquesta Facultat. De tota manera, els metges no tenien les prerrogatives dels catedràtics de Cànon i de Lleis fins a una època bastant més tardana. Aquests últims podien ser Doctors i utilitzar el títol de Micer, mentre que els professors de Medicina eren nomenats Mestres o Maestres. El sou dels primers era de 150 florins d'or anuals, i els de la Facultat de Medicina de només 80. No obstant això, en els oficis municipals de la Paeria els metges van pertànyer sempre a l'anomenada Ma o Estament Major.

Els primers anys la Facultat de Medicina de Lleida es va nodrir amb els metges provinents de Montpeller, escola a la que havien anat des del segle XIII estudiants de Medicina procedents de les diòcesis de Lleida i de l'Urgell. Més tard acudirien professors europeus, com el físic Guillermo Gaubert de Beziers (Catedràtic de Montpeller) i Enricus Theutonicus. Els estudis i el "campus" universitari estaven situats al barri de Sant Martí -l'església que duu aquest nom n'era la capella-, a la zona del Pla de l'Aigua i el Mercat del Pla, concretament en el lloc anomenat Pla dels Gramàtics. La construcció no era d'un edifici sol, sinó de quatre, un dels quals contenia la Facultat de Medicina. L'estructura s'assemblava a la d'una ciutat universitària actual.

A les proximitats de la Universitat hi havia l'establiment de l'Estacioner, que era l'encarregat de vendre els llibres de text i els quaderns. També hi havia tallers d'enquadernació i altres serveis. El nostre estudi va conèixer personatges com Francesc Eiximenis, que va ser professor; Alfons de Borja, que va ser estudiant i vicecanciller; l'historiador Jeroni Pujades, etcètera.

L'esperit renovador del Renaixement té en Miguel Servet un insigne representat. Va néixer a Villanueva de Sijena, que

en aquell temps era terra lleidatana. Va viure en diverses capitals europees (París, Basilea, Oxford...). Per consell del doctor Sinforiano Champier va estudiar Medicina a París i va completar els estudis a Montpeller. Va ser deixeble del belga Vesalio, de qui va aprendre Anatomia Moderna. La seva orientació enciclopèdica el va orientar cap a la Teologia i la Medicina. A partir d'un símil de l'època segons el qual la sang era l'ànima del cos, va creure que el camí més segur per arribar al coneixement de l'ànima era conèixer els misteris de la sang. Arrel d'aquesta figura metafòrica va arribar a descobrir la circulació pulmonar. Ferm en les seves conviccions, va ser acusat d'heretgia a Ginebra, condemnat a mort i cremat viu.

Les característiques essencials que la particularitzaven eren l'elecció meticulosa del professorat i dels plans d'estudi i l'existència d'ordenances i regles successives que s'anaven promulgant per mantenir l'eficiència científica, com ara les següents:

✓ La del rei Pere III del 6 de febrer de 1338 autoritzant els llicenciats a col·legiar-se a la manera de Montpeller.

✓ La Pragmàtica firmada a Aitona el 3 de juny de 1392 per Joan I per la que es concedia una disciplina bàsica per estudiar la medicina, la "dissecció humana".

✓ La disposició que concretava l'època d'or de l'Escola Lleidatana de Medicina i la situava al nivell de les millors de les existents, molts anys abans que hi arribessin les universitats de la resta d'Espanya.

AMBULÀNCIES SANJUAN, S.A.
Tel. (973) 20 26 09 Fax (973) 20 27 25
Subida Magraners, 24 25001 LLEIDA

AMBULÀNCIES CRUZ BLANCA, S.L.
Tel. (973) 20 57 66 Fax (973) 20 27 25
Subida Magraners, 24 25001 LLEIDA

AMBULÀNCIES SAN FERMIN, S.L.
Tel. (973) 20 27 25 Fax (973) 20 27 25
Subida Magraners, 24 25001 LLEIDA

Trasllats nacionals i internacionals

Ambulàncies

- Medicalitzades (U.C.I.)
- Col·lectives
- Convencionals

Equipades amb:

- Radiotelèfon
- Aire condicionat

SERVEI 24 hores

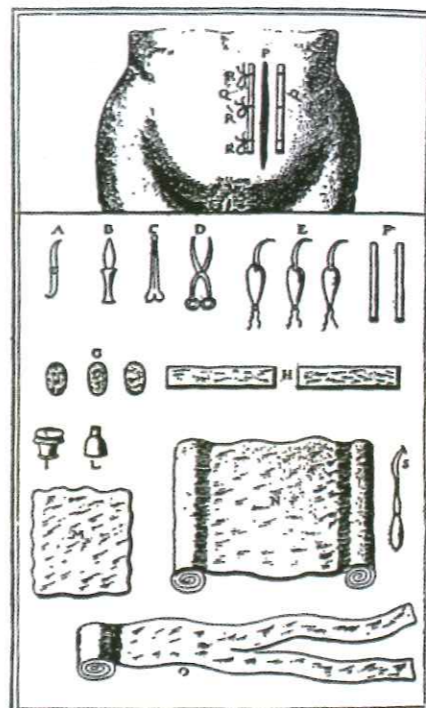
LA UNIVERSITAT DE CERVERA

La Universitat de Cervera el 1839, segons una il·lustració de Parcerisa del llibre "Recuerdos y bellezas de España" de P. Piferrer.

per a la ciutat la pèrdua de la Universitat l'any 1717 (Decret de Nova Planta) i el seu trasllat a Cervera.

L'organització dels estudis mèdics, segons el decret de l'11 de maig de 1717, establia sis càtedres a la Universitat de Cervera. Entre elles una de *prima* i una altra de *visperas* que recorden les fonamentals de l'extingit Estudi General. Les novetats són les aparicions de les càtedres de *Pronòstic, Mètodes, Simplex i Cirurgia i Anatomia*, el que representa un progrés respecte a la Universitat lleidatana. Per matricular-se a la Facultat de Medicina era precis ser batxiller d'arts per la Universitat de Cervera o per qualsevol altra del Regne.

Instrumental quirúrgic requerit al segle XVIII per practicar l'operació de cesària.

Els estudis duraven quatre anys: tres d'escola i el quart alternant les lliçons a classe amb pràctiques amb els malalts dels hospitals. Finalment, s'havia de fer un altre curs que tant es podia cursar a Cervera com a Barcelona, Tarragona, Girona, Tortosa, Vic o a casa seva.

La Universitat de Cervera va recollir la tradició anatòmica i quirúrgica de la Facultat de Medicina de Lleida i de l'Escola de Barcelona. De tota manera, a partir de 1726 es pot apreciar un notable desenvolupament de la de Cervera, fruit de la influència europea a través de Montpel·lier, tot i el decret

ESTATUTOS,
Y
PRIVILEGIOS
APOSTOLICOS, Y REALES
DE LA
UNIVERSIDAD,
Y
ESTUDIO GENERAL
DE
CERVERA.

FOR ACUERDO DE LA MISMA UNIVERSIDAD
IMPRESOS EN SU OFICINA DE CERVERA,
Por JOSEF BARBER, y Compania,
año de M.DCC.LI.

La Universitat de Cervera, com la de Lleida, tenia impremta pròpia, com consta a la portada dels seus Estatuts (1750).

de 1718 que prohibia als universitaris catalans estudiar fora de la Universitat certerina.

Més endavant, la pèrdua de qualitat dels estudis de la Facultat de Medicina de la Universitat de Cervera i la pressió dels metges de Barcelona van fer possible l'aparició d'una real ordre del 20 de desembre de 1768, en virtut de la qual van ser suprimides les càtedres d'anatomia i cirurgia, disposant-se que per a exercir l'ensenyança de cirurgia al Principat de Catalunya s'havia d'examinar i aprovar un curs al Col·legi de Cirurgia de Barcelona i que els metges graduats a Cervera haurien d'assistir durant un curs sencer a l'esmentat Col·legi per completar els seus estudis d'Anatomia.

L'últim intent de modernització dels estudis de medicina a la Universitat de Cervera correspon a la reforma de 1824, ampliant-se els estudis de medicina a sis cursos.

LA RECUPERACIÓ DE L'ESTUDI GENERAL

El 1845 la Universitat va passar a Barcelona, i serà un 31 de desembre de 1968 quan es restableixi l'Estudi General de Lleida per una ordre ministerial que autoritzava a iniciar el primer curs de Dret -adequant unes aules a l'Institut d'Estudis Ilerdencs-. Amb la creació de la Facultat de Filosofia i Lletres l'any 1971 i la de Medicina el 1977 s'ampliaven els estudis universitaris de l'Estudi General de Lleida.

Entre els metges més anomenats formats a la Universitat de Cervera destaca Domènec Vidal i Abad, nascut a Vilaller, tot i que després complementaria els seus estudis al Col·legi de Cirurgia de Barcelona; i Ramón Ferrer i Garcés, natural d'Aitona, doctorat per la Universitat de Cervera, de la que posteriorment seria nomenat catedràtic de Toxicologia i d'Higiene. Quan es va traslladar la Universitat l'any 1843 va passar a exercir l'ensenyament a la Universitat de Barcelona ■

Ferran Pifarré
Metge

Per matricular-se a la facultat de Medicina era precis ser batxiller per la Universitat de Cervera o qualsevol altra del Regne

Més o menys a l'últim terç del segle XVI, l'Estudi General havia perdut el seu caràcter exclusiu d'Universitat de la Corona d'Aragó. Des del temps de Ferran el Catòlic i, sobretot, a partir de 1550 amb el regnat de Carlos I, altres ciutats de la Corona d'Aragó com València o Saragossa tenien facultat de Medicina. La influència humanística va permetre que l'estudi es renovés i que Lleida visqués un bon moment cultural gràcies, en gran part, a l'obra reformadora del bisbe Antoni Agustí, que va donar una nova cara a la Universitat l'any 1575. Precisament a partir d'aquesta reforma als mestres de la Facultat de Medicina se'ls anomenarà per primera vegada *doctors*. També és en aquest moment que es crea la Impremta Universitària.

L'Estudi General de Lleida sofriria diverses crisis polítiques i econòmiques com a conseqüència de les que vivia el conjunt del país. Dificultats materials i períodes de reforma se succeïran des de la seva fundació. Després de la Guerra dels Segadors (1640) va experimentar una última etapa de prestigi presidida per reformes que, com les que havia fet anteriorment el bisbe Agustí, restringiran la participació estudiantil.

L'arribada de la nova dinastia borbònica i la Guerra de Successió va suposar

Passeig de Ronda, 106 25006 LLEIDA
Tel. 24 44 04 - Fax 23 03 75

ESPECIALISTES EN COMUNICACIÓ

STAR-TAC
REF. F58

- 93 x 52 x 20
- 90 grs. de peso
- Alerta en vibración
- Autonomía: 540 m. en conversación 145 h. en espera

El más pequeño y más caro del mundo

PVP: 140.000

OFICINA MÓVIL
GSM
TARJETA PC ERICSSON
REF. F37

- Disfrute cuando quiera y donde quiera de los servicios más innovadores de comunicación
- Compatible con teléfonos GSM
- Envío y recepción de fax
- Transmisión y compresión de datos
- Software compatible Windows/ Windows 95
- Incluye software y tarjeta PCMCIA
- Agenda

FID EDICIONS
IMPREMTA & ARTS GRÀFIQUES

Pl. Blas Infante, 1 altell D 25001 LLEIDA
Tel./ Fax 973 / 21 03 05

Arnau de Vilanova, l'esperit humanista de la Facultat de Medicina

El científic Arnau de Vilanova, un dels més brillants de l'edat mitjana, va estar relacionat amb els primers temps de l'Estudi General de Lleida. A continuació us oferim un resum de la figura d'Arnau de Vilanova a partir de les obres d'estudiosos com Josep Lladonosa, Ferran Pifarré i el Catedràtic Garcia Ballester.

Ferran Pifarré, en el seu treball *La premsa mèdica lleidatana del Cogul als inicis del segle XX*, que publica per capítols *Butlletí Mèdic* des del número de gener-febrer de 1997, destaca la rellevància de la figura d'Arnau de Vilanova en els primers anys de l'Estudi General. Ferran Pifarré emmarca d'una manera precisa el context en el que es funda l'Estudi General: des dels últims anys del segle XI i durant tot el segle XII Europa va viure una innovació en l'ensenyament, que es va tornar més laic, i paral·lelament un renaixement de la ciutat, provocat pel pas d'una economia d'autosuficiència de tipus feudal a una de mixta amb excedents al camp. Els regnes de Lleó i Castella es van incorporar als nous corrents (que provenien de París i Bolonya quant a les universitats de Teologia i Dret, i de Montpel·lier quant a la de Medicina), però la Corona d'Aragó va tardar més temps en incorporar els nous aires, ocupada com estava en completar la seva expansió mediterrània, amb la que va aconseguir el seu màxim esplendor econòmic. Jaume II, amb el consentiment del papa Bonifaci VIII, va crear des de Saragossa l'Estudi General quan s'estrenava pràcticament el segle XIV, amb la voluntat de recollir els nous aires que corrien a Europa en el camp de l'ensenyament.

Aquí va aparèixer la figura d'Arnau de Vilanova. Pifarré destaca la vinculació a Lleida d'aquest científic medieval, una vinculació que va venir donada precisament per la seva relació amb l'Estudi General. L'historiador lleidatà destaca que Arnau no va ser professor de l'Estudi, però sí que va tenir una relació fecunda amb la ciutat i amb la facultat de Medicina.

De fet, el científic més prestigiós de l'Europa dels segles XIII i XIV va ser el metge que va racionalitzar la malaltia i va construir un cos mèdic coherent, sistematitzant la patologia i, sobretot, separant-la de l'obscurantisme medieval.

Així que no és d'estranyar que Arnau de Vilanova recorregés les més destacades facultats de Medicina requerit pels rectors de mitja Europa. Però una de les seves primeres visites a la capital del Segrià, segons explica Josep Lladonosa a la seva "Història de Lleida", poc va tenir a veure amb la Medicina. Arnau de Vilanova va venir a Ponent per tractar uns assumptes amb els dominicans, que si bé no s'especificuen, cal suposar que debien de ser una mica espinosos, perquè el científic va ser un infatigable lluitador social que va defensar la causa de la

Una de les primeres visites d'Arnau de Vilanova a la capital del Segrià no va tenir res a veure amb la Medicina, donat que va venir a tractar uns assumptes amb els dominicans.

gent humil amb la mateixa força amb què va preocupar-se de racionalitzar el món de la medicina de la seva època, que patia el pes de l'Església. Aquest episodi, sense secrets a l'Europa del XIII i XIV, va influir, però, en la transcendència posterior del científic. El poder eclesiàstic, molt influent, va veure amb no gaires bons ulls el fet que Arnau de Vilanova recorregés les principals universitats criticant la societat immobiliària de l'època (amb judici inquisitorial i tot), la qual cosa ha voltat d'un misteri gairebé màgic la figura d'Arnau de Vilanova. Fins i tot l'Enciclopèdia catalana fa referència a les seves teories de l'Anticrist abans de les seves aportacions a la medicina del seu temps. Però l'obra d'Arnau de Vilanova és molt més complexa que les

Arnau de Vilanova ha donat nom a l'hospital més important de les comarques de Lleida.

suposades incursions a l'esoterisme que els segles han imprimit a la veritat històrica dels seus textos. Obres atribuïdes, gestes mai no comprovades... Arnau de Vilanova, home de gran prestigi i fama al llarg de la seva vida, va haver de patir les confabulacions dels seus contemporanis fins i tot després de mort. Un any després de morir ofegat a la Mediterrània (corria el 1312) la Santa Inquisició el va fer "pujar" a l'entrada. Però malgrat tot, Arnau de Vilanova va ser abans que res un científic preocupat per racionalitzar la Medicina, com ho demostra el fet que un dels seus volums sigui una col·lecció d'aforismes mèdics escrita bàsicament per als metges de capçalera. Arnau, des de la Universitat de Montpel·lier (en tota la Corona d'Aragó no hi va haver una facultat de Medicina fins que es va fundar la de Lleida el 1300) es preocupava de teoritzar la ciència, però com a home compromès, la volia fer arribar al poble. Així, es va dedicar a escriure consells pràctics per a metges de capçalera. I alguns tractats curts que van assolir una àmplia divulgació arreu d'Europa: sobre l'esterilitat, el coit, les sagnies, els verins, les febres, l'alquímia, els malefícis i els somnis.

EL "RETORN" A LLEIDA

Malgrat la importància cabdal d'Arnau de Vilanova en el món de les ciències i les lletres, era un autor inexcusablement absent de les llibreries i biblioteques. El catedràtic d'Història de la Medicina Lluís García Ballester ha dedicat molts anys de la seva vida a omplir aquest buit que la nostra cultura havia reservat al metge català per recuperar el que per a ell és, sense cap mena de dubte, un clàssic. Tot va començar fa més de vint anys,

quan el catedràtic valencià va adonar-se que el *corpus* de les obres d'Arnau de Vilanova no s'havia editat mai, ni tan sols parcialment. Els seus manuscrits restaven amagats per mil i un prestatges d'incunables sense que ningú més que la pols es recordés que fa uns segles van ser una revolució en el camp de la Medicina. I amb aquest afany de donar a conèixer un peoner del que acabaria essent la medicina moderna, Garcia Ballester va recórrer mig món per trobar tots els manuscrits i iniciar una tasca que ja ha donat fruits importants. El metge valencià va haver d'envoltar-se de filòlegs, llatinistes i medievalistes per donar cos a l'obra d'Arnau de Vilanova. Després, ell mateix i tot un seguit d'especialistes en les diferents branques de la Medicina s'encarregaven de fer l'edició crítica. Molts anys i molts diners costava cada volum i les fonts d'ingressos havien de variar gairebé tant com les editorials. Ara editaven un volum en anglès, ara es feia factible una introducció en castellà... fins que va arribar el dia en què les nobles aspiracions de l'equip de Lluís Garcia Ballester van quedar en res malgrat tenir el suport de la Universitat de Barcelona. Aleshores, la Fundació Noguera, promotora cultural dels Països Catalans, va decidir fer-se càrrec dels deu volums de l'obra d'Arnau

de Vilanova que encara restaven per editar. Noguera es va comprometre econòmicament sempre i quan l'estudi introductor a l'obra estigués redactat en català.

La Fundació Noguera va treure a concurs la plaça que havia de cobrir una editorial catalana i aquesta plaça la va guanyar la lleidatana Pagès Editors, que és qui edita en exclusiva, des de Ponent, l'obra d'Arnau de Vilanova. Falta, però, l'empenta definitiva, traduir l'obra d'aquest gran científic medieval a una llengua moderna. No n'hi ha prou de recuperar el clàssic, s'ha de donar a conèixer ■

Arnau de Vilanova

Suposat retrat d'Arnau de Vilanova imprès el 1514.

Portada d'un llibre d'Arnau de Vilanova editat el segle XV. El científic també va tenir obres publicades en català.

SOCIS

PUNTS

Rbla. d'Aragó, 33 25003 LLEIDA
Tel. (973) 28 23 22 Fax. (973) 28 00 24

**Organització d'actes socials, culturals i lúdics.
Congressos, Jornades, Simposis, etc.
Hostesses i assistents professionals.**

e l'Estudi General a la Universitat 700 anys de ciència i cultura a Lleida

L'escalinata del vestíbul de l'edifici del rectorat de la Universitat de Lleida, a l'antic Seminari, fa de solemne pedestal a un escut (mig escut, per a ser més exactes) de pedra en el qual es llegeixen dues dates: 1300 - 1717, el començament i el final d'una època. A la façana de l'antic Estudi General, creat l'any 1300, va lluir aquest escut fins que el 1717 el rei Borbó Felip V va tancar les portes de la institució, acabant per decret amb 417 anys d'història del que havia estat el primer centre universitari de la Corona d'Aragó.

Enguany, però, s'ha iniciat la commemoració del 700 aniversari de la Universitat de Lleida, hereva d'aquell Estudi General, donat que un llunyà 1297 el Papa Bonifaci VIII va donar el primer pas concedint el seu permís al rei aragonès Jaume II perquè es fes realitat el somni dels prohoms de Lleida, un segle després que es conquerís la ciutat als musulmans. Tan sols Palència, Salamanca i Sevilla comptaven el segle XIII amb un Estudi General. És clar que cal tenir en compte que en tot Europa només disposaven d'aquella institució educativa una vintena de ciutats. I que, evidentment, la cultura i l'ensenyament en aquella època eren a l'abast d'una minoria molt escollida.

Des del segle V fins a l'XI l'ensenyament va quedar reduït a persones vinculades al món eclesiàstic. La cultura estava closa amb els monjos dels monestirs. A partir del segle XI, però, la societat va començar a canviar a poc a poc i d'una societat feudal i agrària es va passar a una societat comercial i urbana que va comportar l'aparició, el segle XII, de les primeres universitats europees: París, Bolonya, Salern o Montpel·lier, per citar les més representatives. En aquests centres, a través de la lectura glossada d'autors i els comentaris pertinents a les qüestions que anaven sorgint, els estudiants aprenien Teologia, Dret, Medicina, Arts i Filosofia, segons explica l'historiador de la Universitat de Lleida Joan Busqueda. Els reis aviat van adonar-se que d'aquelles incipients universitats sorgia gent preparada per enfrontar-se a la nova burocràcia reial. Però la iniciativa de fundar un *Studium Generale* va partir de la mateixa ciutat

El Pla dels Gramàtics ens remunta a l'època de màxim esplendor de l'Estudi General

de Lleida. Els paers i prohoms, reunits l'any 1293 en Consell General, van acordar sol·licitar al Rei la concessió de l'Estudi General. El monarca va atendre la súplica, però les relacions de la corona amb la Santa Seu no passaven per un bon moment degut a vells litigis per l'illa de Sicília. De manera que fins quatre anys després no es va obtenir l'autorització del Papa. Finalment, l'1 d'abril de 1297, gràcies a les bones relacions amb el nou pontífex Bonifaci VIII, el rei Jaume II aconseguí finalment la butlla papal que li permet erigir un Estudi General al lloc que es consideri oportú dels dominis aragonesos. L'1 de setembre del 1300, a les Corts de Saragossa, Jaume II va atorgar a la ciutat de Lleida el privilegi fundacional de l'Estudi General amb caràcter exclusiu per al conjunt de les terres de la Corona d'Aragó. Amb els anys es va "oblidar" aquesta exclusivitat i a mitjans del segle XVI, el rei Pere el Cerimoniós va fundar l'Estudi General de Perpinyà i el d'Osca. Però tornem a Lleida, on el 28 de setembre del 1300 els estudiants, reunits a l'església de Sant Martí, van acollir Pere de Cabrera com a primer rector de la institució que tot just s'acabava d'estrenar. Aquell mateix dia es van aprovar i publicar els primers estatuts.

Des d'aquell moment, l'església romànica de Sant Martí es va convertir en seu de cerimònies i celebracions solemnes de la vida universitària de la ciutat, que, a la vegada, formava una petita ciutat dins de Lleida. La línia divisòria començava al Portal de Boters, davant l'actual edifici d'Hisenda. Seguint Boters i el carrer Galera, travessant Cavallers i Companyia, s'arribava al Portal de Sant Andreu, al carrer que avui encara porta aquest nom, vora del nou col·legi Cervantes. Tombant els murs de castells aquesta "frontera" arribava fins a Sant Martí i del temple, altre cop al Portal de Boters. Era un barri d'estudiants, que a l'estiu quedava desert. Avui costa d'imaginar si no fos per alguns noms de places i carrers que ens donen "pistes", com ara la plaça dels Gramàtics.

Durant més de 400 anys, Lleida va arribar a ser una ciutat universitària de renom. Per les aules de l'Estudi General van passar durant aquests anys professors i estudiants que es farien un lloc a la història, com ara Anselm Turmeda, Francesc Eiximenis, Vicent Ferrer o Alfons de Borja, futur Papa Calixt III.

L'11 de maig de 1717, aquest projecte forjat al llarg de quatre segles s'ensorria per decret de Felip Vè, que després de la guerra de Successió va tancar tots els centres universitaris existents al Principat i va crear, a la vegada, la Universitat de Cervera en

L'antic Hospital de Santa Maria té el seu origen en la refundició dels hospitals de pobres i de pelegrins existents a la ciutat fins a mitjans del segle XV.

agraïment a la capital de la Segarra, que es va mantenir fidel al rei Borbó durant el litigi. Caldria esperar fins el 1841, amb la inauguració de l'Escola Normal masculina en una aula de l'antic Seminari que després es traslladaria al Roser, perquè Lleida tornés a tenir estudis universitaris. Les escoles normals havien sorgit el segle XIX per a la difusió de l'educació i la reducció de l'analfabetisme amb

Per l'Estudi General de Lleida van passar professors i alumnes que estaven cridats a fer història, des d'Arnau de Vilanova a Francesc Eiximenis.

la formació de mestres i professors. L'Escola Normal femenina però, hauria d'esperar fins el 1885. El curs 1971/72 l'Escola Normal va esdevenir Escola Universitària del Professorat d'EGB, depenent de la Universitat Autònoma de Barcelona. Va ser el primer pas cap a la recuperació de la Universitat. A més a més, el 1968 havien començat a l'antic Hospital de Santa Maria les classes de l'extensió de la facultat de Dret de la Universitat de Barcelona. El 1971 s'hi afegirien els estudis de Filosofia i Lletres. Durant els anys setanta, els estudis de Filologia, Geografia i Història i Dret van passar a l'edifici del Roser i van començar, també depenent de la Universitat de Barcelona, els estudis de Medicina a l'antic col·legi dels Maristes. Durant aquesta dècada, també es va endegar la carrera d'Enginyeria Tècnica Agrícola, depenent de la Universitat Politècnica de Catalunya, a la finca de l'antiga granja escola de la diputació de Lleida.

A partir del 1986, amb el trasllat dels estudis humanístics a la seu de l'edifici del Seminari, a la Rambla d'Aragó, i la seva conversió en facultats, la Universitat de Lleida començava a ser una realitat que arribaria a la seva meta el 12 de desembre de 1991, quan el Parlament de Catalunya aprovava la llei de creació de la Universitat de Lleida, que ara pot celebrar, malgrat els daltabaixos, el seu 700 aniversari ■

Claustre de la Universitat de Cervera, que va fer construir el rei Felip Vè

LA COMPANYIA DELS IDIOMES

Bla Bla & Company

- ALEMANY, FRANCÈS, ANGLÈS
- CD ROM I PROFESSORS NATIUS
- HORARIS LLIURES
- ANGLÈS NIVELL PROFICIENCY

Oblidis dels grups i no perdi classes: Horari de 8 a 22 h.

Un mètode a la seva mida :

Podrà escollir el curs que més l'interessi (negocis, converses telefòniques, pronunciació...)

Diverteixis aprenent amb el sistema interactiu més avançat del món

Tel. 28 16 60

Lluís Companys, 30
25003 Lleida

OFERTA EXCLUSIVA

Col·lectiu Mèdic i Familiars

leida al segle XIV, una ciutat d'estudiants

L'església de Sant Martí era el centre neuràlgic del barri universitari.

L'Estudi General va omplir la Lleida del segle XIV d'estudiants vinguts d'arreu de la Corona d'Aragó. Tanta jovenalla en una ciutat tan petita s'havia de notar i es feia notar. Per començar, Lleida va haver de fer-se càrrec, econòmicament parlant, del centre universitari, tant pel que fa al manteniment de les instal·lacions, com a la retribució del personal. Els lleidatans van haver d'estrènyer-se el cinturó i pagar impostos dels quals, paradoxalment, la comunitat estudiantil n'estava exempta per les clàusules dels estatuts fundacionals. El municipi prova de fer pagar tothom però comencen les protestes al Rei i les amenaces de traslladar els estudis a d'altres poblacions més "acollidores". Paral·lelament, la Paeria, ja que ha mantingut l'Estudi General, tracta de treure'n suc i altre cop estudiants i professors protesten per la intromissió. El conflicte s'allarga fins que el 1399 Maria de Luna, muller de Martí l'Humà, impulsa unes reformes que faran que a partir d'aquell moment el centre funcioni amb un major grau d'autogovern respecte del poder municipal, que deixa de tenir dret a nomenar catedràtics, per exemple.

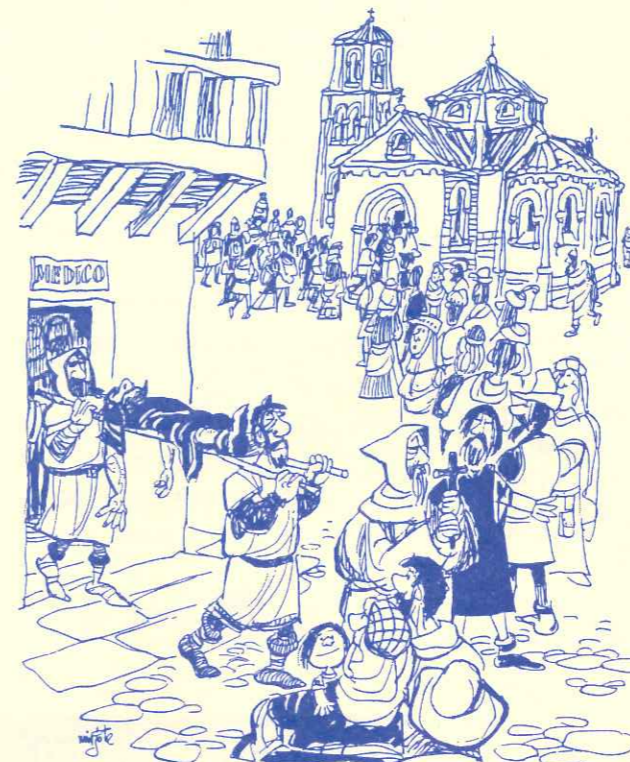
Però la Paeria i l'Estudi General ensopeguen per més raons. Ja insinuàvem al començament que tants estudiants en una ciutat de tan reduïdes dimensions no afavoria massa l'ordre públic i les autoritats acadèmiques garantien la immunitat de la comunitat estudiantil dins el recinte universitari, la qual cosa va donar peu a abusos, tot sigui dit, ja que de vegades aquesta immunitat esdevenia

impunitat. Però saltem-nos els episodis escabrosos sense deixar de parlar dels "privilegis" dels estudiants de l'Estudi General de Lleida, que no havien de seure damunt una catifa de palla, segons explica Vidal Vidal en un estudi sobre la vida universitària de Lleida publicat al diari Segre amb motiu del 700 aniversari de la Universitat de Lleida. Els alumnes de la facultat de Medicina disposaven de bancs de fusta, la qual cosa hagués estat impensable per als futurs facultatius de París, posem per cas.

Un altre detall a tenir en compte era que els estudiants havien d'anar, obligatòriament, amb uniforme. Un vestit amb caputxa que arribava a tres dits de terra en el cas dels estudiants beneficiats i a un pam per a la resta d'alumnes. Els brocats estaven prohibits i s'havia d'anar en compte amb la tria del color, perquè algunes gammes es consideraven "deshonestes". No pagaven pel material d'estudi i gaudien de protecció reial, però tenien les seves obligacions. La dansa, la música i el cant estaven prohibits. Jugar a daus o a cartes era il·legal.

Malgrat tot, les autoritats feien la vista grossa quan es tractava de deixar entretenir els joves, que fins i tot s'animaven a organitzar correbous a la plaça de Sant Joan. Pel que fa la direcció de l' Studium, les ordenances establien que el rector havia de ser un batxiller de Dret Canònic o Civil, de fora de Lleida, menor de 22 anys i escollit pels estudiants que representaven les diferents contrades de la Corona d'Aragó. El càrrec era d'un any ■

Joc de les 7 diferències

Claro de Luna

Sentado junto a ella, mi hija duerme
tranquila en su cama, mientras la luna
ilumina su cara, en la cuna
mi otra hija sueña, sin hoy verme.

Mas allá de mi portal ha quedado
la angustia que me pasan mis pacientes,
con dolor en sus cuerpos y sus mentes,
acabando en el alma magullado.

Mientras en silencio su sueño velo
mi corazon se repone, la pena
de hoy queda lejana... estoy en el cielo.

Acaricio con amor a mi nena...
que piel tan suave..., que rizado pelo...
Duermen tranquilas Cristina y Lorena.

Jose A. Morales

!! OFERTA !!

Macintosh

ORDENADOR APPLE
Power Mac 8100 / 90 CD

- Disco Duro : 1.000 Mb.
- RAM: 80 Mb
- VRAM: 4 Mb. (millones de colores)
- Teclado y ratón
- Regalo Magneto Optico y 2 cartuchos de 1 Gb.
- Incluye varios programas
- Monitor no incluido en el precio (opcional)

235.000 ptas

FID EDICIONS: Tel. 973 / 21 03 05

EDOR TEAM

LLEIDA, S.L.

E-Mail: edor@lleida.net
WEB: www.lleida.net/~edor
Tel. (973) 24 86 01 / 24 08 09
Fax (973) 23 87 60

MEDICAL-G Aplicació especialment dissenyada per a la gestió i control de pacients, historials, llibres d'ingressos i despeses i bens d'inversió.

- Muntatge i reparació d'ordinadors i impressores.
- Instal·lació de software de rets i sistemes multiusuari (WINDOWS, NOVELL, UNIX ...).
- Programació a mida.
- Assessorament informàtic.

CABIS, S.L.

Enviament de correspondència i publicitat,
confecció de mailings i embossats.
Regal d'empresa i publicitat

Avdga. del Segre, 12 baixos - Tel. 24 44 79
25007 LLEIDA

CONVOCATÒRIES

X MASTER EN MEDICINA TROPICAL I GEOGRAFIA MÈDICA

Director Prof. Dr. José L. Bada Aínsa (Dpt. de Genètica i Microbiologia de la U.A.B. i la Unitat de Medicina Tropical i Malalties Importades - Drassanes del I.C.S.). 45 crèdits. Del 12 de gener al 12 de juny de 1998, Barcelona.

Secretaria:

Unitat de Medicina Tropical i Malalties Importades.

Av. Les Drassanes, 17-21, 08001 - Barcelona.

Tfn.: 441 29 97, Fax 442 77 63, de dilluns a dijous de 16 a 18 h ■

PREMI "DOCTOR AMADEO PALLÁS RABASA"

L'Associació Espanyola Contra el Càncer (Junta de Comarques Lleidatanes) convoca el premi "Doctor Amadeo Pallás Rabasa" al millor treball d'investigació sobre el càncer.

Bases:

-poden optar-hi tots els llicenciats en Medicina i Cirurgia (excepte membres de l'Associació i persones vinculades)

-el tema ha de ser específic d'investigació bàsica o clínica sobre prevenció, diagnòstic o tractament de la malaltia.

-enviar original del treball i una memòria (resum d'un màxim de 200 paraules) a l'adreça:

Associació Espanyola
Contra el Càncer.

Carrer Pallars, 15. 25004 Lleida.

-els treballs s'han de presentar amb un lema al primer full, sense signatura que identifique l'autor. S'hi ha d'acompanyar una plica en un sobre tancat a l'exterior del qual hi figuri el mateix lema, que contingui nom, adreça, telèfon i centre de treball de l'autor.

-termini de presentació:
1 d'octubre de 1997 ■

CURS D'ESPECIALITZACIÓ EN ACUPUNTURA TRADICIONAL XINESA I MOXIBUSTIÓ

El proper mes d'octubre s'inicia aquest curs de tres anys de durada organitzat i impartit per l'Associació Científica de Metges Acupuntors "Huangdi" de Sevilla. El curs, organitzat en nou seminaris de cap de setmana (un al mes), començarà el divendres 17 d'octubre. Requisits: ser llicenciat em Medicina i entregar abans del 20 de setembre el butlletí d'inscripció degudament complimentat.

Els interessats que desitgin més informació hauràn d'adreçar-se a:

Colegio Oficial de Médicos de Sevilla (Área de Docencia),
Avda. de la Borbolla 47,
Sevilla 41013.

Telèfons: (95) 423 1990, 423 1999,
423-2320 ■

XXVIII PREMI URIACH D'HISTÒRIA DE LA MEDICINA

Bases:

- dotat de 250.000 ptes, hi pot optar qualsevol historiador de medicina de qualsevol país.

- les monografies presentades hauran de ser originals i inèdites.

- treballs escrits a màquina o ordinador, a doble espai i per una sola cara, en un màxim de 30 folis DIN A4, inclosa la bibliografia o referències documentals.

- els originals, redactats en llengua castellana, seran remesos al laboratori "J. Uriach & Cia, S.A.", abans del 15 d'octubre de 1997.

- el veredictes es farà públic durant el mes de gener de 1998.

Informació:

Centro de Documentación de Historia de la Medicina J. Uriach & Cia, S.A.
Degà Bahí, 59,
08026 Barcelona ■

UNIVERSITAT D'ESTIU A TEROL

La Universitat de Terol organitza la XIII edició de la Universitat d'Estiu durant els mesos de juny, juliol, setembre i octubre, amb cursos d'interès per als estudiants de Medicina, que podran gaudir d'un 20% de descompte en el preu de cada curs. El termini de matriculació finalitzarà una setmana abans de l'inici de cada curs.

Interessats dirigiu-vos a:

Centro de Estudios Universitarios,
Ciudad Escolar s/n.

44003 Teruel.

Telèfon: (978) 60 00 04

Fax: (978) 61 09 17

<http://www.unizar.es> ■

GRUPS DE TREBALL

GRUPO DE TRABAJO DE GESTIÓN SANITARIA.

Objetivos:

Recabar y centralizar documentación referentes a nuevos modelos de gestión sanitaria.

Estudio, debate y reflexión de modelos de gestión que afecten o impliquen al medico.

Generar propuestas y documentos de trabajo que ofrezcan alternativas motivadoras para los facultivos.

Asesorar a colegiados y miembros de junta de gobierno que precisen información sobre el tema.

Participación

Los interesados pueden contactar con el coordinador Dr. José A. Morales. Tel. 24 40 11.

BORSA DE TREBALL

-Es tradueixen al català i a l'anglès conferències, treballs, etc. Molta experiència en el camp de la medicina. Preus ajustats. Resultats immillorables.
Telèfon: 989 89 88 52.

-L'Hospital Nostra Senyora de Meritxell del Principat d'Andorra vol contactar metges pediatres. Condicions demanades: metge especialista en pediatria via MIR, i experiència en neonatologia.

Condicions de treball: guàrdies de 24h. Interessats enviar sil·litud i curriculum vitae a: Hospital Nostra Senyora de Meritxell (Departament de Personal), Avinguda Fiter i Rossel 1-13. Escaldes-Engordany, Principat d'Andorra. Més informació: 07 376 87 1200 Ext. 3175 i/o 3176.

-S'ofereix noi de 24 anys per a treballar en consultori privat com a ajudant o recepcionista, mitja jornada. Amb una àmplia experiència. Telèfon: 25 55 65 (Trucar a de 21.00 a 22.00), preguntar per Josep Anton.

-Classes particulars d'anglès a preus força interessants per aprendre o perfeccionar l'idioma. Experiència docent. Telèfon: 989 98 88 52 (preguntar per Mònica).

-Senyora de 42 anys amb molta experiència i bona presència s'ofereix per a recepcionista d'una consulta mèdica. Telèfon: 23 16 53 (de una a quatre de la tarda).

BREUS

-Venc pis a Lleida (Club Maragall). Bon preu. Tel. 53 02 25 (nits).

-Llogo apartament. A Cristòfol de Boleda Nº 14 3º J. Habitació (2 llits), saló, cuina i bany. 50.000 ptes./mes. Telèfons: 20 61 28 i 26 76 15.

-Es lloga local. De 51 m quadrats en planta baixa i 48m quadrats en altell. Ideal per consultoris mèdics d'homeòpates, dermatòlegs, medicina esportiva, etc. Telèfon: 21 21 62.

-Es ven pis. De 90 m quadrats, apte per a despatx i/o vivenda. Saló-menjador 20 m quadrats, 2 dormitoris de 15 m quadrats amb armari encastrats, 2 banys, ampli rebedor, cuina equipada, 2 terrasses (1 tancada), calefacció radial. Molt cèntric. Telèfon: 27 32 23 (nits).

-Es lloga casa unifamiliar. Amb jardí, 3 habitacions, 2 banys i piscina comunitària a Begur (Sa Tuna) per setmanes o quinzenes durant els mesos de juny, juliol, agost i setembre. Telèfons: 93 426 61 35 (dia), 93 426 95 44 (nits) 972 62 25 75 (caps de setmana).

-Es lloga apartament moblat. 1 habitació, tots els electrodomèstics, calefacció elèctrica, porta blindada i porter, 2 ascensors. Ben situat (zona Avinguda Catalunya). Bon preu. Telèfons: 27 18 98 i 908 26 06 55.

Aquest senyor
té cura dels malalts.

Dr. Ferran Torras
Metge

C/ Mallorca 138 9º
08036 Barcelona
Tel: (93) 823 12 50

Aquest senyor
té cura dels metges.

MUTUAL MÈDICA
de Catalunya i Balears

Joaquim Valls

Via Laietana 31
08003 Barcelona
Tel.: (93) 319 78 00
Fax: (93) 310 73 53

Guía de Serveis

Adeslas

adeslas
SEGUROS DE SALUD
Qualitat, perquè et trobis bé

Delegació a Lleida:
C/ Vallcaient, 1-2ª planta
Tel: 973/26 92 11

A.M.A.

Delegació a LLEIDA:
Passeig de Ronda, 165,
baixos
Tel. 22 47 83

Ambulancias Cruz Blanca

AMBULANCIAS
CRUZ BLANCA, S.L.

Tel. (973) 20 57 66 Fax (973) 20 27 25
Subida Magraners, 24 25001 LLEIDA

Ambulancias San Fermín

AMBULANCIAS
SAN FERMIN, S.L.

Tel. (973) 20 27 25 Fax (973) 20 27 25
Subida Magraners, 24 25001 LLEIDA

Ambulancias San Juan

AMBULANCIAS
SAN JUAN, S.A.

Tel. (973) 20 26 09 Fax (973) 20 27 25
Subida Magraners, 24 25001 LLEIDA

Asisa

Delegación Lleida:
Passeig de Ronda, 170 entresol
25008 Lleida
Tel. (973) 23 42 13 - Fax (973) 22 17 61

Bla Bla & Company

Lluís Companys, 30 25003 LLEIDA
Tel. 28 16 60

Cabis

CABIS, S.L.

Avdga. del Segre, 12 baixos - Tel. 24 44 79 25007
LLEIDA

Caire

CENTRE
MÈDIC
CAIRE

C/ Sant Crist, 22 baixos La Mercè, 37 - baixos
25600 BALAGUER 25003 LLEIDA
(LLEIDA) Tel. 26 88 90
Tel. / Fax 45 13 93 Fax 28 19 92

Clad

Tel. 973 - 27 25 21
mòbil 908 - 09 54 73

SERVICIO 24 h.

LLEIDA

Cínica Montserrat

C/ BISBE TORRES, 13 LLEIDA
TEL. 26 63 00

Edor Team

E-Mail: edor@lleida.net
WEB: www.lleida.net/~edor
Tel. (973) 24 86 01 / 24 08 09
Fax (973) 23 87 60

Malena

MALENA
RESTAURANT

AV. DE FLIX, 30 · TEL. 21 15 41 · LLEIDA

Mutual Mèdica

MUTUAL MÈDICA
de Catalunya i Balears

Via Laietana 31 08003 Barcelona
Tel. (93) 319 78 00 Fax: (93) 310 73 53

Radifon

COMUNICACIÓ S.L.

Passeig de Ronda, 106 25006 LLEIDA
Tel. 24 44 04 - Fax 23 03 75

Ford

Servei Motor, S.L.

CONCESIONARIO OFICIAL DE FORD ESPAÑA, S.A.
Avda. de les Garrigues, 68 25001 LLEIDA
TEL. 20 10 66 · FAX 20 13 60

Socis i Punt

Rbla. d'Aragó, 33 • 25003 LLEIDA
Tel. (973) 28 23 22 • Fax. (973) 28 00 24

Quimega

QuimeGA, S.L.

Passeig de Ronda, 23 25003 LLEIDA
Tel. 973 / 28 04 08 - Fax 973 / 28 03 55

CLÍNICA MONTSERRAT

NOVA ÀREA QUIRÚRGICA

- QUIRÒFANS
- SALA DE PARTS
- SALA D'ANESTÈSIA I REANIMACIÓ

EQUIPATS AMB FLUX LAMINAR I
TECNOLOGIA D'ÚLTIMA GENERACIÓ

HABITACIONS INDIVIDUALS
LLIT AUTOMATITZAT
GASOS MEDICINALS
LLIT PER A L'ACOMPANYANT
TELÈFON
TV
BANY COMPLET
CLIMATITZACIÓ INDEPENDENT

C/ BISBE TORRES, 13 TEL. 26 63 00
a Lleida des de 1917

La primera promoción de Medicina en Lleida

En 1977 los "primeros" estudiantes de Medicina en Lleida asistían a clase en este edificio de la escuela Normal de magisterio.

Hace veinte años tuvo lugar en Lleida el experimento incierto de crear una facultad de Medicina partiendo de cero. Fue un tiempo irrepetible en el que sin plano, arquitecto, ni cuartos, nos pusimos a construir la catedral de la Medicina. El secreto fue, como la mayoría de cosas que hacemos en España, dominar el arte de la improvisación.

El primer curso fue en el salón de actos del aluminósico Magisterio, que San Cosme veló para que no nos cayera encima, i el tercero, tras tirar a martillazo limpio unos cuantos tabiques, en el entonces abandonado por cutre edificio de la calle Claver.

Años de tapeo en la Casa de Aragón, partidos de fútbol en el aparcamiento, tufo de estufas de gasoil i huelgas antifascistas como pretexto para irse de "farra" regada con el moscatel peleón de "los vinos" y los ligues de Filosofía y Letras, con menos pretensiones matrimoniales que las de Enfermería.

Años tunantes sin cuartos en los que aún encontrábamos algo de tiempo para estudiar y en los que creíamos que acabar significaba la liberación, ¡qué equivocados! A partir de aquí, tras el rito incíático de la graduación, comenzó la verdadera carrera, pero de obstáculos, que es la profesión médica; con su Mir, oposiciones, período de machaca y diáspora forzosa.

Hoy, veinte años después, los de aquella primera promoción, al recuperar nuestro pasado, debemos tener un sentimiento de profunda gratitud hacia todos los que fueron nuestros profesores, ese puñado de soñadores que entregaron a la entonces descabellada idea de dotar con Facultad de Medicina a la ciudad de Lleida ■

José Antonio Morales

La Mercè, 37 - baixos
25003 LLEIDA
Tel. 26 88 90 - Fax 28 19 92

C/ Sant Crist, 22 baixos
25600 BALAGUER (LLEIDA)
Tel. / Fax 45 13 93

- UNITATS:**
- ✓ REHABILITACIÓ
 - ✓ FISIOTERÀPIA
 - ✓ XEQUEOS-DISPENSARI
 - ✓ REVISIONS MÈDIQUES
 - ✓ TRACTAMENT DEL DOLOR
 - ✓ OSTEOPÀTIA
 - ✓ PODOLOGIA

BO I AMIC

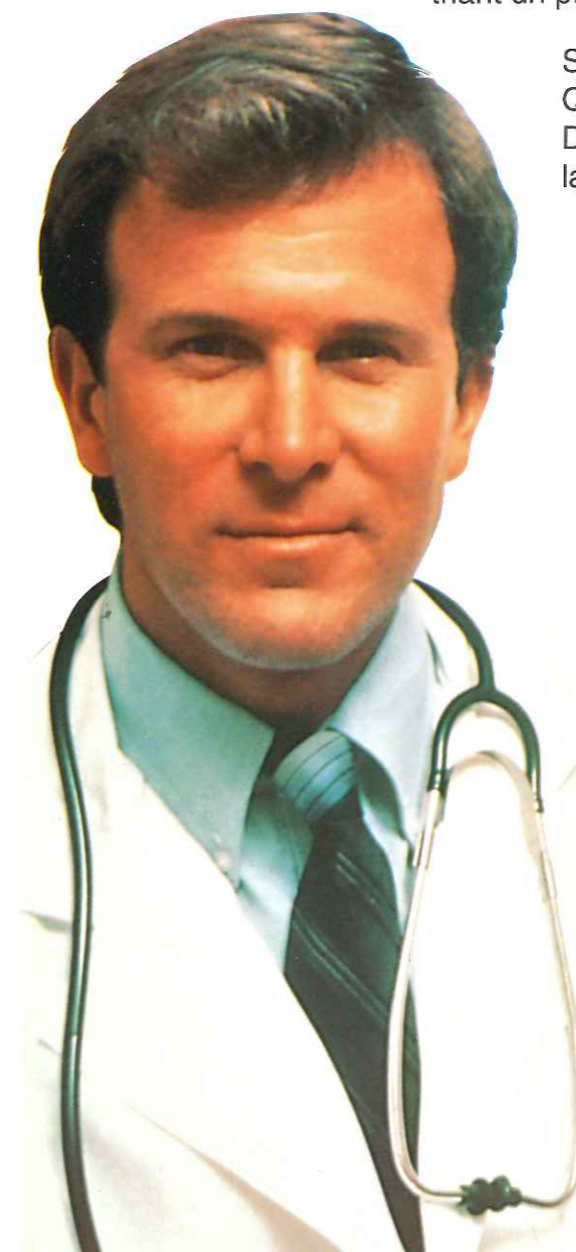
AIXÍ ÉS EL METGE DE FAMÍLIA A ADESLAS, QUAN TU EL TRIES

Perquè ADESLAS posa la qualitat i tu hi afegeixes l'amistat, triant un professional que et mereix confiança.

Si ja has fet la teva elecció, digues-nos-la. Quan el necessites, el trobarem molt a prop teu. De la mà del teu Metge de Família estaràs segur, guanyarà la teva salut i entraràs en la Medicina d'Avantguarda.

Aquest és el nostre repte de futur.

adeslas
SEGUROS DE SALUD
Qualitat, perquè et trobis bé
Informació 24 hores: **902 200 200**

Delegació a Lleida C/ Vallcalent, 1-2ª planta
Tel: 973/ 26 92 11

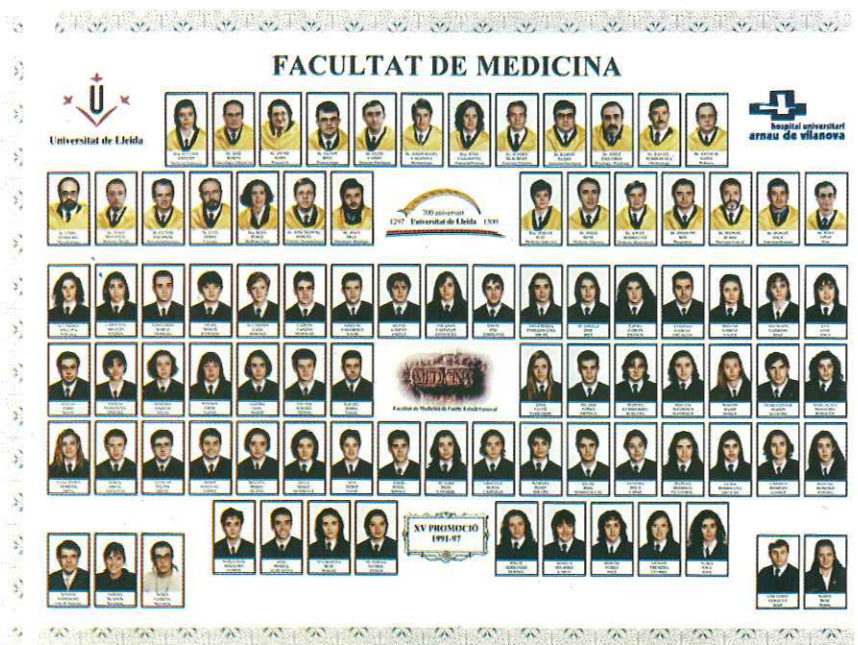

Una Facultat al servei de la ciutat

Quan l'any 1977 es va inaugurar a Lleida la Facultat de Medicina es va recuperar una institució històrica a la nostra ciutat. Lleida havia estat peonera en els estudis sanitaris a Catalunya i havia abanderat la formació en Medicina durant molts anys, tal com es recull en diversos articles històrics d'aquest número monogràfic de *Butlletí Mèdic*. Ara, vint anys després, els resultats d'aquella iniciativa ja s'han notat i la ciutat s'ha beneficiat de la Facultat de Medicina perquè ha millorat notablement el nivell assistencial. La Facultat va començar amb alguns professors de la Universitat de Barcelona que venien a impartir algunes classes a Lleida amb professionals de les nostres terres. Després va venir la independització de la Universitat de Lleida respecte a la de Barcelona i, en conseqüència, de la Facultat de Medicina, que treballa de forma coordinada amb els hospitals de la xarxa de sanitat pública. Entre ells l'Arnau de Vilanova, hospital que duu el nom d'un dels científics que més decisivament van intervenir en la fundació i desenvolupament de la històrica facultat de Medicina de l'Estudi General. Aquest

hospital i d'altres, com el de Santa Maria, col·laboren amb la Universitat en diferents programes que serveixen per millorar el nivell d'investigació mèdica a Lleida i l'assistència al pacient. A més a més, la Facultat ha permès que els investigadors no puguin treballar a Lleida sense desplaçar-se fora, sinó que puguin ser professionals afincats a la nostra província, la qual cosa també es tradueix en una millora de l'assistència sanitària. Finalment, i arrel de la col·laboració entre la Facultat i els hospitals, aquests centres incorporen les més noves tecnologies a partir de la recerca contínua de les últimes novetats en la investigació mèdica que és pròpia dels estudis universitaris. Tot plegat, en opinió del doctor Joan Viñas, degà de la Facultat, ha portat com a conseqüència una millora en l'assistència sanitària a la província, a banda dels beneficis obvis que la Facultat aporta per als lleidatans que volen estudiar Medicina i que ara no s'han de desplaçar a Barcelona o a Saragossa. La Facultat, a més a més, ha propulsat alguns programes d'investigació peoners a Catalunya i a Espanya, la qual cosa ha contribuït en la difusió del nom de la ciutat arreu del país ■

Quan l'any 1977 es
va inaugurar a Lleida
la Facultat de
Medicina es va
recuperar una
institució històrica a
la nostra ciutat.
Lleida havia
abanderat la
formació en Medicina
durant molts anys

Dos siglos cruciales: XII y XIII

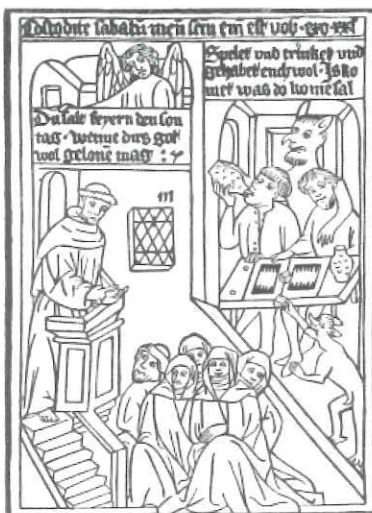

Uno de los pocos vestigios de la época de esplendor del Estudio General que han llegado a nuestros días es el rótulo de la facultad de Medicina.

El oficio de historiador requiere unas piernas robustas. Por una parte ha de caminar sin descanso a lo largo del camino anotando aquello que cada paso le permite descubrir. Pero de cuando en cuando toma impulso y da un salto hacia arriba como un rústico saltamontes. La altura le permite ver en panorámica el camino andado. Es entonces cuando los hechos que observa a ras de suelo dejan su aparente individualidad, pierden las aristas y se adosan entre sí para explicarse mutuamente. La Historia tiene sentido desde el aire. Por ello para situar mejor el origen de la Universidad de Lleida puede ser interesante realizar uno de esos saltos y exponer, en síntesis apretada, los dos siglos que precedieron a su creación. Como ya sabemos todos, nuestra Universidad nació oficialmente en 1300. En los doscientos años que van desde 1100 a 1300 no sólo se produjeron decisivas transformaciones económicas, políticas y sociales, sino que estuvo en juego la propia existencia de ese proyecto de convivencia que llamamos España. El Hombre hace la historia y a pesar de eso -o precisamente por eso- la Historia no obedece las leyes naturales. Un problema físico, por ejemplo, siempre puede resolverse con una expresión matemática específica. Quizás hoy no sepamos formularla, pero seguro que

alguien mañana podrá hacerlo. En Historia las cosas son muy diferentes. Si queremos explicar el por qué de un suceso, o mejor aún porque una cadena de sucesos se produjeron de una determinada manera y no de otra, encontraremos causas claras y previsible junto con otras aparentemente fruto del azar. En Historia siempre hay múltiples posibilidades y no siempre ocurre la más probable. Algunos lo resumen con una palabra: destino. Ciertamente la física también maneja el concepto de azar, pero sobre bases numéricas. Un electrón no tiene sentido. Tiene estadística. El azar o el destino quiso que las sucesivas oleadas musulmanas llegadas desde África en esos doscientos años no ahogaran definitivamente los reinos cristianos de la Península Ibérica. Bien pudo no ser así, de manera que hoy formaríamos parte del Magreb. El grosor de un papel de fumar nos separó de ello. Por el contrario, entre 1100 y 1300 vemos como los límites de la España musulmana con avances y retrocesos van reduciéndose progresivamente. En el noroeste se suceden unos tras otros reyes portugueses y castellanos que extienden implacablemente sus señoríos más y más hacia el sur. En 1248 Fernando III el Santo se apodera de Sevilla y en 1300, cuando Jaime II de Aragón y Catalunya concede la

Nuestra Universidad
nació oficialmente en
1300, pero en los 200
años anteriores no
sólo se produjeron
decisivas
transformaciones
económicas, políticas
y sociales, sino que
estuvo en juego la
propia existencia de
ese proyecto de
convivencia que
llamamos España

La Teología y las Artes (Filosofía Natural) se enseñaban desde el púlpito, a menudo en una iglesia y a cargo de frailes mendicantes. Era el caso de la "lectura del alba" en la iglesia de Sant Juan de Lérida. En la parte superior (derecha de la imagen) aparece el tentador, frecuente en los grabados medievales, como justificación de la falta de atención de los oyentes.

Las guerras y las batallas no sólo se ganan con coraje y estrategia. Se necesita dinero. ¿Y quién podía proporcionarlos? La naciente burguesía. Como contrapartida, los hombres de negocios exigen participar en las tareas del Estado.

Universidad a Lleida, los musulmanes ya han perdido para siempre los valles del Tajo, del Guadiana y del Guadalquivir y quedan encerrados en el reino de Granada. Infieles y cristianos saben que su caída es cuestión de tiempo. Así ocurrió. Isabel y Fernando en el siglo XV lo liquidarán.

Mientras tanto al este del valle del Ebro se consolidan dos reinos de excepcional vocación expansiva: Cataluña y Aragón. Primero por separado y desde 1137 unidos monásticamente en un solo Reino, catalanes y aragoneses se extendieron moliendo también a los musulmanes. Casi al mismo tiempo que Fernando III de Castilla y León avanza en Andalucía y toma la califal Córdoba, otro rey imbatible, Jaime I de Aragón y Catalunya, se apodera de Valencia. Ya en sus albores los catalanes iniciaron una expansión sin precedentes en el Mediterráneo y más allá de los Pirineos por el sur de Francia. Esta política se continuó aún con mayor ímpetu si cabe tras su unión con los aragoneses, de manera que cien años antes de la fundación de la Universidad de Lleida el Reino de Catalunya y Aragón extendía sus influencias y dominios en amplias zonas del mediodía francés, como la Provenza o el Lenguadoc. Sin embargo, poco duró esta situación. En 1213 la tormenta religiosa y política desencadenada por la herejía religiosa albigense hizo perder a Pedro II el Católico, padre de Jaime I El Conquistador, todos esos dominios excepto Montpellier.

La expansión catalana en el Mediterráneo tuvo resultados más duraderos y mejores. Después de 20 años de hostilidades con Francia y con el Papado, el reino de Catalunya y Aragón aseguraba la isla de Sicilia y, con ella, las rutas comerciales a las

Curación de un brazo (siglo XIV).
Miniatura de la Cirugía de Rogerio. Escuela de Montpellier.

flotas de Tortosa, Tarragona y, sobre todo, Barcelona. Tres reyes catalano-aragoneses fueron sucesivamente los artífices. Y de ellos, el último, quien con más habilidad manejó los asuntos de Estado. Su nombre: Jaime II, el rey que negoció la paz de Sicilia cinco años antes de fundar la Universidad de Lleida. Un rey que combinó con talento la fuerza (entiéndase almogávares) y la persuasión. Algo que todos deberíamos aprender a hacer.

La sociedad catalana, con los mercados

Para comprender la historia de la Universidad hay que conocer las características expansivas de la Corona de Aragón

abiertos, creció en lo material y en lo cultural al tiempo que forjaba su identidad nacional.

Pero las guerras y las batallas no sólo se ganan con coraje y estrategia. Se necesita dinero. Y los reyes en todas partes lo precisan en cantidades cada vez mayores. Con la recaudación de impuestos no hay suficiente. Por lo tanto, únicamente les queda un camino: entramparse en préstamos. ¿Y quién podía proporcionarlos? La naciente burguesía. Como contrapartida, los hombres de negocios exigen participar en las tareas del Estado. Por eso las Cortes en los reinos de España, el Parlamento en Inglaterra y los Estados Generales en Francia tendrán un peso político cada vez mayor. Y gracias a este mismo mecanismo los municipios se liberan del yugo de la nobleza y

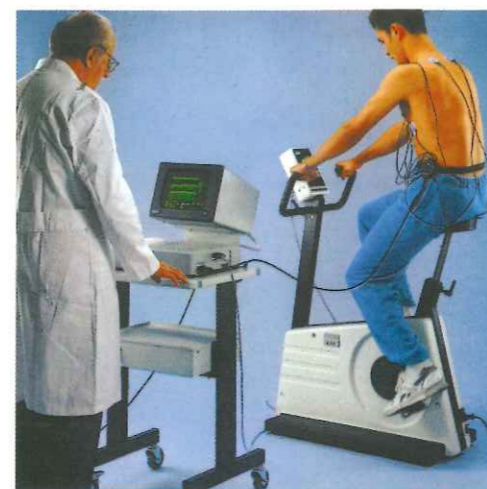
establecen sus Cartas de Deberes y Derechos. ¡Por fin la burguesía al poder!. Los historiadores saben bien que para entender de verdad un capítulo de la historia no basta con conocer sus grandes acontecimientos, sus instituciones o sus hombres ilustres. Por supuesto, todos ellos representan los picos más altos que destacan en el horizonte. Pero lo son precisamente porque se elevan sobre la base anónima capaz de sostenerlos. Bajo los aspectos llamativos de la piel de una época, hay algo que podríamos llamar vagamente "espíritu de la época", perceptible en el arte, la literatura y también en las inquietudes del hombre de la calle. Los dos siglos que precedieron a la fundación de la Universidad de Lleida constituyen uno de los períodos más interesantes de la historia. Desde el siglo XII germinan las gentes una honda inquietud tanto en el orden material como en el espiritual. No es ajeno a tal fenómeno el resurgir de las ciudades de mano de la burguesía. Fue aquella una área de crisis en el sentido profundo de la palabra. Mayor si cabe que la de nuestro propio siglo. Desde el hombre que vive del comercio hasta el que escribe versos, pongamos por caso, todos empiezan a descubrir su individualidad. Una individualidad que

choca con el sistema, sistema altomedieval rígidamente organizado en estamentos sociales. Intuyen que hay otras maneras de pensar y hacer pero desconocen el modo de conseguirlas. En su estado de ansiedad vital solamente saben con certeza que están insatisfechos. Y es ésta una situación dramática porque si ese impulso radical no encuentra cauces refluirá al insatisfactorio cauce anterior. No es casual, por ejemplo, que aparezcan los gremios de oficios y de comerciantes. Ni tampoco lo es que en estos dos siglos se sustituya el latín por la lengua romance. O que en el Mediodía francés, los trovadores encuentren en el provenzal la manera de expresar otra novedad del tiempo: el amor galante.

En las Navas de Tolosa de 1212 la cristiandad vence definitivamente a los musulmanes por las armas. Pero al mismo tiempo queda atónita ante la cultura de los textos que descubre en la Escuela de Traductores de Toledo. Este encuentro de dos culturas es un ingrediente esencial en el despertar del hombre medieval. Los movimientos heréticos en Europa o la fundación por Francisco de Asís y Domingo de Guzmán de las órdenes mendicantes son en el fondo expresiones de esa

Los intereses materiales mueven el mundo pero las ideas también lo hacen. Por eso, papas y reyes se preguntaron cómo asimilar o en todo caso encauzar los impulsos intelectuales renovadores de la época. Para lograrlo echaron mano de las Universidades.

QuimeGA, S.L.

**Equipamientos médico-hospitalarios.
Rehabilitación, ortopedia, servicio técnico propio.**

Passeig de Ronda, 23 25003 LLEIDA Tel. 973 / 28 04 08 Fax 973 / 28 03 55

necesidad profunda de renovación por caminos diferentes. Como lo fue también la sustitución de las chatas iglesias románicas por las altas catedrales. El cerrado muro románico daba paso a los amplios y espléndidos vitrales que abrían la fe al mundo exterior en lugar de evitarlo. Hay momentos en la Historia en que los cambios ya no tienen vuelta atrás. En el alba del siglo XIII el Papa Inocente III pretende instaurar un gobierno universal de la Santa Sede. Esta será también la línea de actuación de los papas siguientes. Sin embargo, todos ellos chocan con los nacientes nacionalismos. Dante Alighieri, que según malas lenguas bien escribió La Divina Comedia para meter en el infierno a sus enemigos políticos, vivió y sufrió el conflicto. El poder papal empezó a contraerse hacia su ámbito propio: espiritual. Conviene decir que el nacionalismo como nueva forma de pensar y sentir lo individual no lo inventan los reyes para conseguir sus propósitos y ambiciones. Sencillamente lo canalizan en su provecho hacia el terreno político.

El hervidero de ideas y aspiraciones de esta etapa de la Edad Media pone en peligro el orden religioso y político. Y, por tanto, la autoridad de los poderosos.

Porque en el siglo XIII lo que hace tambalear el mundo cristiano occidental no son ya los ejércitos musulmanes, sino las ideas; es decir, la emergente capacidad de pensar y sentir. Y es en ese siglo cuando se descubre a Aristóteles y penetra el pensamiento heterodoxo del filósofo musulmán y cordobés Averroes sobre la relación entre razón y fe. La situación era grave. Los intereses materiales mueven el mundo pero las ideas también lo hacen. Por eso, papas y reyes se preguntaron los impulsos intelectuales renovadores de la época. Para lograrlo echaron mano de unas agrupaciones gremiales de maestros y alumnos nacidas para defensa corporativa: las Universidades. Con el impulso papal y real se transformaron en instituciones oficiales depositarias y directoras de la cultura y el pensamiento. Los dominicos en París y los franciscanos en Oxford serán desde sus cátedras los grandes protagonistas del programa docente. En la difícil tarea de hacer compatibles razón y fe destacó durante el siglo XIII un dominico de nombre Tomás. Oriundo del pueblo italiano de Roccasecca, pasaría a la historia del pensamiento como Tomás de Aquino.

A un nivel más práctico, los centros universitarios esparcidos por toda Europa tuvieron otro papel crucial. Las ciudades en su desarrollo económico y social se habían hecho tan complejas que necesitaban hombres con preparación específica en leyes o medicina. Las universidades se encargaron de formarlos y regular su acceso a la práctica profesional. Han mantenido este privilegio hasta hoy.

Es pues, en este contexto histórico en el que los reinos de Castilla y de Aragón implantan sus universidades. Alfonso IX en Salamanca; Jaime II, con la colaboración del médico Arnau de Vilanova, en Lleida. La castellana prolongará sin interrupción su magisterio hasta nuestros días. La catalana, con épocas de esplendor y decadencia, cerrará sus puertas en 1717 por la vengativa orden del rey Felipe V. La ciudad de Lleida no recuperará su Universidad hasta 1991. Pero en ese año la armada de Jaime II el Justo al mando del almirante Roger de Lauria ya no andaba por el Mediterráneo dando leña a los franceses...

Jordi Vilaret Vilar

Agrupació Plàstica i Estètica Lleida

C/ Prat de la Riba, 37. 9è 2a
25008 Lleida
Tel. 973. 23 79 34

AGRUPACIÓ PLÀSTICA I ESTÈTICA
LLEIDA

Cuida el teu cos

Les tècniques més avançades de la
Cirurgia Plàstica i Estètica
de la mà dels professionals
de la medicina.

Peeling

Cirurgia estètica facial

Pròtesis mamàries

Cirurgia reconstructiva

Liposucció

Cirurgia maxilar

TAULER SINDICAL

En aquesta secció es convida a qualsevol opció sindical a fer els seus anuncis, amb la condició que els seus continguts afectin directament a la professió mèdica.

SINDICAT DE METGES DE CATALUNYA. (SMC)

ACORD SOBRE L'OCCUPACIÓ I LES CONDICIONS DE TREBALL DELS EMPLEATS PÚBLICS DE L'ADMINISTRACIÓ DE LA GENERALITAT

El SMC-CESM va signar, el passat 1 de juliol, l'acord sobre l'ocupació i les condicions de treball dels empleats públics de l'administració de la Generalitat de Catalunya per al període 1997 - 1999 a la Mesa general de la Funció Pública.

En relació al personal de l'Institut Català de la Salut (ICS) destaquen els següents punts:

1. L'any 1997 es convocaran 600 llocs de treball.
2. Durant 1998 i 1999 es convocaran 1.400 llocs de treball.
3. De la totalitat d'aquest 2.000 llocs de treball que s'han de convocar des de 1997 a 1999, uns 800 correspondran a places per a metges.
4. A finals de 1999, el 90 % de la plantilla haurà d'ésser fixa.
5. Durant el primer semestre de 1998, es convocarà un concurs de trasllat per al personal facultatiu especialista de contingent i de zona de l'ICS.
6. Es negociarà la possibilitat d'utilitzar el serveis públics d'ocupació com a borsa de treball.
7. A cada àmbit sectorial, es constituirà una comissió de seguiment de l'acord sobre plantilles i polítiques d'ocupació.
8. A cada àmbit sectorial, es crearà una mesa paritària de formació i una mesa paritària d'acció social.
9. S'establirà un sistema de resolució de conflictes mitjançant un òrgan de mediació i de conciliació.

En el sector de personal administratiu i tècnic de la Generalitat de Catalunya, es convocarà un concurs de trasllat per a metges titulars (APD) ■

NORMALITZACIÓ DE LA MEDICINA GENERAL / DE FAMÍLIA

El Consejo Interterritorial del SNS ha elaborat un projecte d'acord sobre mesures per a la normalització de la medicina general/de família a l'Estat espanyol. El text planteja les solucions a diversos aspectes de la problemàtica del metge general/de família i proposa: una denominació única (metge de família), un sistema excepcional i transitori per a l'obtenció del títol (exclusiu per als llicenciats en Medicina anteriors a l'1 de gener de 1995) i una equiparació del temps de formació MIR a una experiència professional com a metge general/de família d'entre sis i vuit anys ■

ENTRA EN FUNCIONAMENT LA BORSA DE TREBALL DE PRIMÀRIA

La borsa de treball per a metges d'atenció primària de l'Institut Català de la Salut (ICS) és operativa des de principis de juny. La borsa cobreix aquells llocs de treball afectats per baixes maternals, reforços d'estiu i places d'interinitat per vacant. En canvi, no cobreix les places vacants per vacances, les incapacitats laborals i els dies de lleure (PG-9) ■

ASSEMBLEA DE FORENSES A LLEIDA

El col·lectiu de forenses de Lleida es va reunir el passat 9 de juliol amb els representats del SMC-CESM, Javier Dolado i Joaquín Lucena, per analitzar la precària situació en la qual ha de realitzar la tasca professional. Davant les pèssimes condicions de treball i els pocs mitjans amb què compten els forenses, els assembleistes van acordar iniciar un seguit de reivindicacions locals a través del sindicat ■

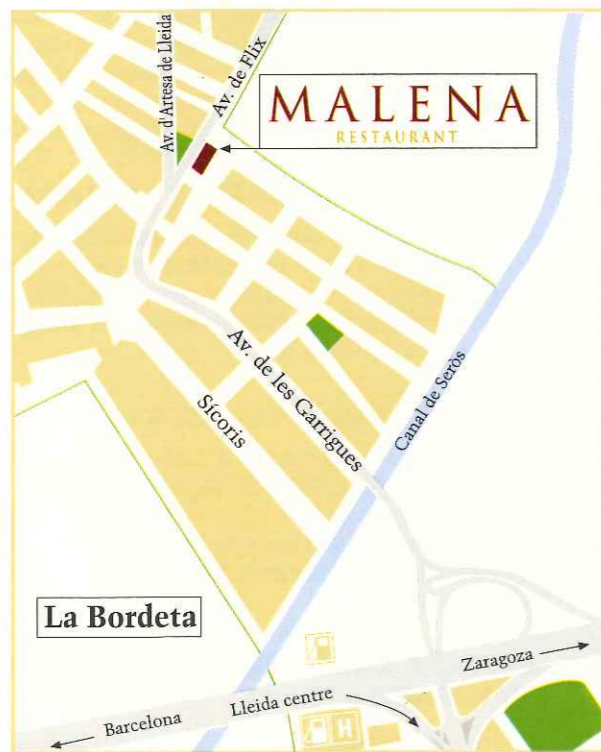
REUNIÓ A L'ABS DE BALAGUER I DE CERVERA PER DEBATRE ELS PROBLEMES ACTUALS

Representants del SMC-CESM es van desplaçar a l'ABS de Balaguer i a l'ABS de Cervera per debatre els problemes actuals que pateix el col·lectiu de metges d'aquestes dues àrees bàsiques de salut. Miguel Elizalde, Alberto Lorda, José A. Morales i Lluís Bagán van reunir-se amb els metges de Balaguer el passat 18 de juny i, a l'endemà, repetien Miguel Elizalde, Alberto Lorda i José A. Morales a Cervera ■

MALENA
RESTAURANT

Les millors receptes

AV. DE FLIX, 30 • TELÈFON 21 15 41 • LLEIDA

Horari: de dilluns a diumenge, de 12 a 16 h. i de 20 a 24 h. • dimarts tancat per descans setmanal.

Us agraïrem que feu la reserva abans de venir al restaurant.

LLOBARRO MARINAT AMB CIURENYS I PERCEBES AMB PICADA D'AMETLLES TENDRES

Ingredients:

1/4 de kg. de percebes, bullits i pelats, 1 kg. de llobarro, 1/4 de kg. de ciurenys, 1/5 l. d'oli d'oliva, 20 gr. d'ametlles, el suc d'una llimona, civolet, tomàquet madur, escalunya, porro, api

Elaboració:

Posar el llobarro net i tallat en escalopes ben fines en un recipient una mica fondo juntament amb els percebes i els ciurenys tallats a llesques. Picar la resta d'ingredients i afegir-los amb l'oli i la llimona. Deixar marinar durant 6 hores i servir.

GASPATXO DE FRUITA DOLÇA AMB CAVIAR IRANIÀ

Ingredients:

1/4 de cogombre, 2 tomàquets madurs, 1 punta de pebrot verd, 1 gra petit d'all, 1/2 ceba petita, 1 l. d'oli, 1 dl. de vinagre de poma, 1 poma, 2 préssecs, 1 pera, 2 prunes, 1 tall de meló, 50 gr. de cireres

Elaboració:

Triturar tots els ingredients, prèviament pelats, amb una mica d'aigua, sal i pebre i passar-ho pel colador xinès. Servir en una copa de cristall, afegir-hi una mica de crema a mig muntar i el caviar. El gaspatxo ha d'estar macerant des del dia anterior. Servir ben fred.

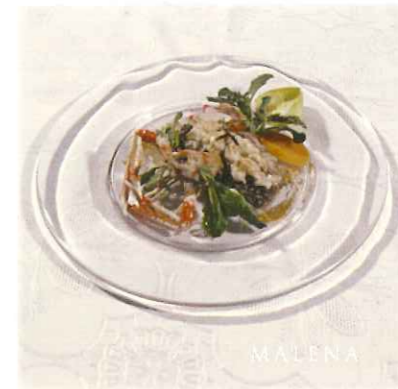
AMANIDA D'ESCAMARLANS I PEUS DE PORC A LA VINAGRETA DE CANYELLA

Ingredients:

1 kg. d'escamarlans frescos pelats, 100 gr. de lleties bullides, 2 peus de porc bullits i desossats, oli de canyella, vinagre, sal i pebre, herbes de maig, endívies, tomàquets xinesos i raveneta

Elaboració:

Fer un bouquet amb les lleties i posar-lo al mig del plat. A sobre, els escamarlans saltats i els peus de porc tallats a rodanxes. Amanir-ho amb una vinagreta preparada amb l'oli de canyella, vinagre, sal i pebre i decorar el plat amb la resta d'ingredients.

PASTÍS DE POMA AMB ROVELLS CREMATS I XAROP DE PORTO

Ingredients:

4 pomes, 400 gr. de sucre, 6 rovells, 15 gr. de farina, 1/4 de l. de llet, porto

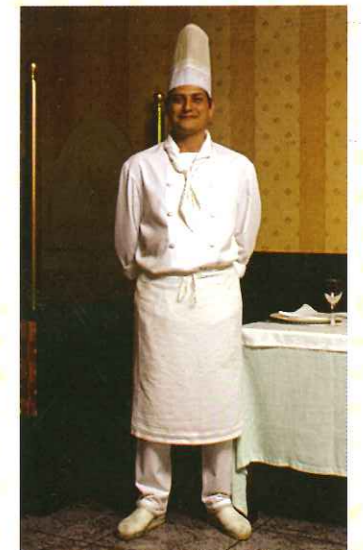
Elaboració:

Coure la poma al forn, tallada a gallons amb 1/4 de kg. de sucre, en un recipient tapat. Coure els rovells, la farina, la llet i 150 gr. de sucre al bany maria fins que tot quedi ben espès. Per muntar el pastís, posar un motllo al plat amb un fons de bizardit al damunt. Afegir-hi la poma i finalment els rovells. Creuar amb la pala cremadora, treure del motllo i ruixar amb el xarop de porto.

En aquesta pàgina només li desvetllo algun dels molts plaers gastronòmics dels quals pot gaudir al nostre establiment.

•
Visiti'ns i descobreixi la resta.

Ximo Costà

MALENA
RESTAURANT

Les millors receptes

AV. DE FLIX, 30
TEL. 21 15 41 • LLEIDA

Viatjar

Açores

Situació Anticiclònica

Potser per a molts el nom de les Açores tan sols representa l'equivalent portuguès de les Canàries espanyoles, un conjunt d'illes perdudes a l'Oceà Atlàntic, punt de referència habitual en la meteorologia, des d'on ens arriben borrasques i situacions anticiclòniques a la Península. Qui les visita, però, queda sorprès i captivat per la peculiaritat del seu paisatge, pel contrast entre la blavor intensa del mar i les diverses tonalitats de verd de les muntanyes.

Encara que comparteixen moltes característiques geogràfiques degut al seu origen volcànic, cada una de les nou illes que formen l'arxipèlag té la seva pròpia identitat i una marcada diferència en costums i tradicions. És per això que sovint es divideixen en tres grups: Illes Orientals, les Centrals i les Occidentals.

Sao Miguel i Santa Maria, situades al sud-est de les Açores, són al lloc ideal per descansar. Aquestes dues illes de muntanyes frondoses i llacs que ocupen antics cràters transmeten una gran sensació de pausa, de tranquil·litat, com si el temps d'hagués detingut: les aigües termals dels llacs Fogo i Sete Cidades a Sao Miguel són llocs de visita obligada.

A aquest últim s'hi afegeix a més un altre atractiu: els seus habitants asseguren que formava part de la mítica Atlàntida, el continent misteriosament desaparegut segons la llegenda popular en algun lloc de l'Atlàntic.

Les dues principals ciutats de Sao Miguel, Ponta Delgada i Ribeira Grande, encara conserven edificis i esglésies dels segles XVI i XVII. El Parque Terra Nostra, construït pel comerciant bostonià Thomas Hickling, és una altra petita meravella, una mena de reserva natural on es concentra la major part de la flora autòctona de les Açores.

L'illa de Santa Maria, veïna de Sao Miguel, va ser la primera illa que van habitar els portuguesos, cap a l'any 1427.

Terceira, Graciosa, Sao Jorge, Pico i Faial integren el Grup Central. Degut a la seva estratègica posició entre els dos continents, aquestes illes, que ja havien sigut utilitzades com a bases navals al llarg de la història, s'han convertit en punt de trobada dels navegants que fan escala a les Açores de tornada cap a Europa. A l'illa de Pico, antiga terra de balenes, encara es poden observar des de les seves platges aquests cetacis que fa més d'una dècada es va prohibir capturar pel perill d'extinció que corrien.

São Miguel

Fotografies, records i museus són l'únic llegat d'una activitat que va condicionar l'economia i el modus vivendi de l'illa durant segles. Totalment diferents és Terceira. És aquesta una illa tranquil·la i acollidora, amb prats solitaris i cases que ens recorden les dels conte de Hansel i Gretel. I que cap visitant s'espenti si es troba de repent amb una festa taurina (una tradició fruit de la

Elaboració del Te

dominació espanyola), una mena d'encierro com el que ens tenen acostumats a Pamplona.

Graciosa i San Jorge irradien espiritualitat, són com un punt i apart dins del conjunt de l'arxipèlag. Els seus habitants són profundament religiosos, com es pot deduir per la gran concentració d'esglésies i catedrals d'aire colonial que hi ha per tot arreu i que ens dubte val la pena visitar.

Dins del denominat Grup Occidental, Flores i Corvo són com el Finisterre europeu, la darrera porció del Vell Continent present en l'Atlàntic. L'estil de vida rural i l'afabilitat dels camperols i pescadors que hi viuen fan que el visitant es senti com a casa. És molt recomanable fer excursions a peu per poder admirar la bellesa del paisatge, d'una extraordinària riquesa per la seva virginitat, ja que les pluges són constants i abundants durant tot l'any (la qual cosa s'haurà de tenir en compte a l'hora de preparar una excursió).

Així, mirant cap al Nou continent però sense traïr les seves arrels, s'alcen les Açores, unes illes d'una peculiar i extraordinària bellesa que deixen bocabadat a un turista no precisament accidental ■

Preparant les maletes

Viatge

Air Portugal (Tel.: 91 542 06 00) té vols diaris des de Madrid i Barcelona fins a Lisboa. Un cop a Lisboa, hi ha connexions amb Ponta Delgada (Sao Miguel), Horta (Faial) i Angra do Heroísmo (Terceira).

Compres

Als mercats es poden adquirir molt bé de preu tota mena de productes artesans, fins i tot joieria i peces d'orfebreria, però són molt típics els articles de cuir (de fet, la paraula marroquineria té el seu origen a Mar-rakech). També són molt recomanables les ceràmiques.

Fuente en São Miguel

Allotjament

L'Oficina de Turisme de Portugal us pot facilitar informació sobre allotjament. Els telèfons de les seves delegacions a Espanya són el 91 522 93 54 a Madrid, i el 93 301 44 16 a Barcelona.

Clima

Temperatures suaus, amb una mitjana de 22-23 °C als estius. No obstant la meteorologia és molt variable i les pluges hi són freqüents. Es recomana tenir un impermeable a mà, sobretot si es tenen planejades excursions a peu.

Moneda

La moneda és l'escut portuguès, ja que les Açores pertanyen a Portugal. L'equivalent és una mica més baix que la pesseta.

Punta delgada en São Miguel

Nos complace informarle de nuestros servicios que podrán serle de gran utilidad. En FID EDICIONES encontrará un servicio integral dentro del mundo de las Artes Gráficas. Dirijase a FID EDICIONES cuando esté listo para una nueva imagen, o cuando quiera reimprimir sus impresos habituales.

REALIZAMOS SUS CATALOGOS.

En FID Edicions no se tardan semanas ni grandes sumas de dinero para diseñar un nuevo catálogo. Los catálogos son un modo fantástico de mantenerse en contacto con los clientes posibles y los reales. Simplemente traiga sus fotos y sus notas, en FID usted no tiene porqué perder tiempo y dinero contratando los servicios de diseño gráfico, filmación, imprenta manipulación, reparto, etc; nosotros lo hacemos todo bajo un mismo techo.

REALIZAMOS SUS FOLLETOS.

Un folleto profesional es algo imprescindible para cualquier negocio. Utilicelo para presentarse usted mismo y su compañía, su folleto se quedará con su cliente una vez usted se haya marchado. Si usted no tiene ninguno, es probable que su competidor lo tenga. En FID crearemos un folleto dinámico que pondrá en escaparate sus productos y sus servicios.

OTROS TRABAJOS.

En FID podremos, además, confeccionarle todo tipo de impresos que usted necesite para su empresa: tarjetas, cartas, facturas copiativas, albaranes, recibos, sobres, adhesivos, sellos de caucho, etc.

Piense en la imagen de su empresa, si no está contento con ella planteese un cambio. Es la mejor manera de vender sus productos y en FID le ayudamos.

FID EDICIONES

Pl. Blas Infante, 1 25001 Lleida

Tel. (973) 21 03 05

ATRACTIVO Y LLENO DE FRESCURA

La filosofía de su desarrollo ha consistido en crear una nueva categoría de coche; un coche asequible que tuviera carácter y sustancia.

Un coche con personalidad propia, expresivo y divertido de conducir pero concebido sin sacrificio de la seguridad y de la calidad y que contará con el equipamiento de un coche "de verdad". Es un coche en el que la clase y la innovación han sido elementos naturales desde las fases preliminares de su diseño.

El producto final es un vehículo que causa un impacto inmediato gracias a su diseño enormemente personal y distinto. Esa línea aerodinámica, y sus sutiles curvas son la esencia de un nuevo vehículo genuinamente innovador, distinto y atractivo. Desde cualquier ángulo, los elementos de diseño del KA han sido cuidadosamente integrados para envolver suavemente el coche, creando una impresión de unidad.

El motor Endura 1.3 del KA satisface las nuevas y más exigentes normativas de emisiones de escape de la UE. Estas exigen una reducción notable del nivel de la emisiones de escape.

Todos los vehículos van equipados con un catalizador de montaje completo que alcanza rápidamente la temperatura ideal de funcionamiento tras un arranque en frío. La incorporación de un filtro de carbón permite controlar las emisiones nocivas.

El sistema de aire acondicionado del KA reduce significativamente el riesgo de ocasionar daños a la capa de ozono ya que utiliza refrigerante sin CFC. La gomaespuma empleada en los asientos y revés de los paneles tampoco contiene CFC. El KA se ha desarrollado para satisfacer las normativas previstas por la UE para el año 2002, fecha en que todos los vehículos deberán ser reciclables en un 85 por ciento como mínimo.

Otro punto fuerte del KA es la avanzada tecnología en los sistemas de dirección, suspensión y frenos que contribuye a su especial manejabilidad. La combinación de una batalla más larga con unos voladizos muy cortos ofrece una excepcional estabilidad. En cuanto a su interior, verá que su sorprendente salpicadero se combina con unos asientos envolventes de suaves colores. La calidad y el diseño del puesto de conducción va a la par con los sistemas de seguridad concebidos para ofrecer un vehículo absolutamente seguro ■

SECCIÓN AL VOLANTE DE UN FORD KA 1.3

MOTOR Endura 1.3
Cilindrada: 60 CV a 5.000 rpm
Potencia Máx.: 105 CV a 2.500 rpm
Número de cilindros: 4
Alimentación: (SEFI) y (ECCV)

MECÁNICA
Dirección: De cremallera y/o asistida
Frenos: Discos delanteros y tumbones traseros hidráulicos.

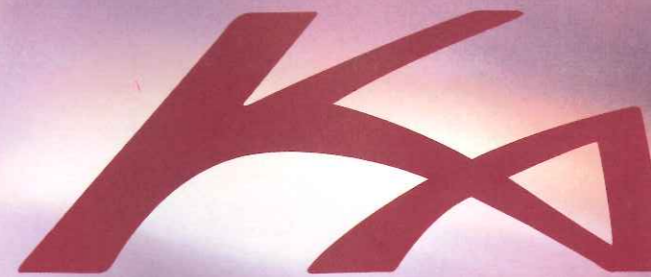
DIMENSIONES
Longitud total: 3.620 mm
Ancho total (sin retrovisores): 1.639 m m
Altura total: 1.385 mm
Capacidad depósito combustible: 42 l

CONSUMO
Urbano: 8 l/100
Combinado: 6,3 l/100
Velocidad máx: 155 K/h

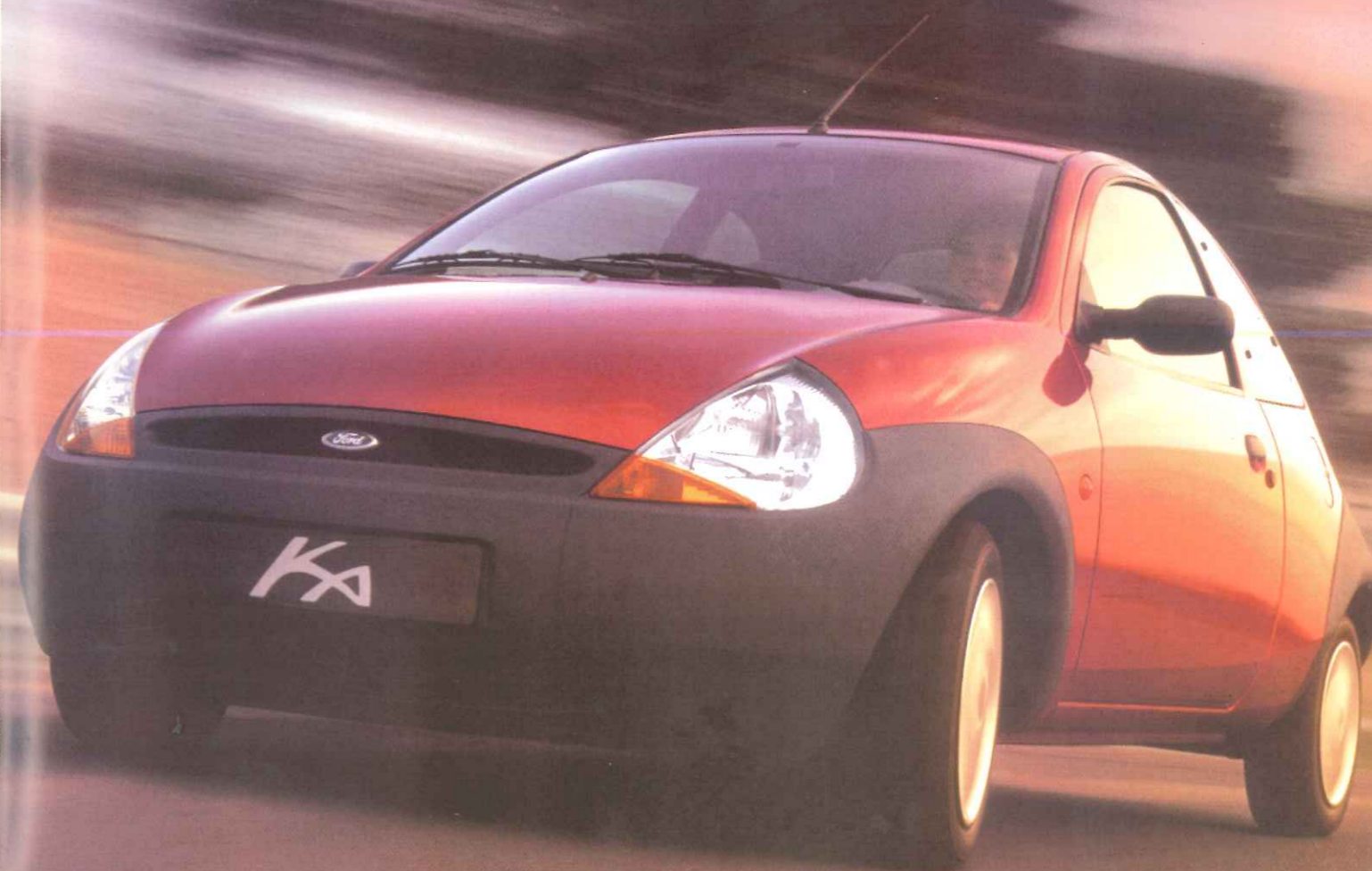

Preus d'Assegurances: KA 1.3

- A tercers:..... 43.085 pts.
- A tercers, vidres, robatori i incendi: 54.868 pts.
- Tot risc amb franquícia de 50.000 pts: 88.205 pts.
- Tot risc sense franquícia:116.246 pts.

LA ESENCIA DE LA VIDA

" KA es diferente. Es joven, atractivo y realmente divertido para conducir. Es un coche para cualquier clase de carretera. ¿Su punto fuerte? Sin ninguna duda sus prestaciones, estabilidad y manejabilidad; no necesitas renunciar a nada ..."

Servei Motor, S.L.

CONCESIONARIO OFICIAL DE FORD ESPAÑA, S.A.
 Avda. de les Garrigues, 68 25001 LLEIDA
 TEL. 20 10 66 • FAX 20 13 60

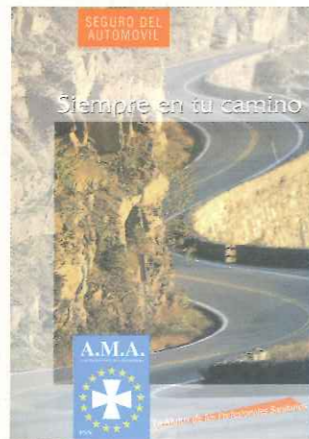

A.M.A.

AGRUPACION MUTUAL ASEGURADORA

te ofrece sus
seguros de :

SEGURO DEL AUTOMOVIL

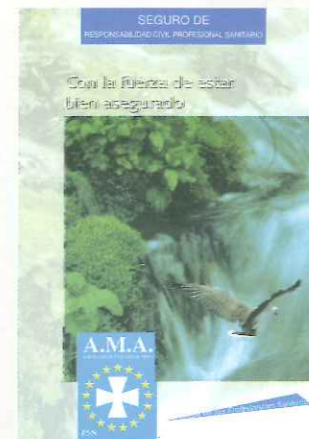
Feliz Viaje

SEGURO DEL HOGAR

Para vivir tranquilo

SEGURO DE R.C. PROFESIONAL

Estar siempre bien asesorado

SEGURO DE FARMACIA

Asistencia todos los días: 24 horas

SEGURO DE CONSULTAS

Tu Mutua, la n.º 1 del sector sanitario

R.C. ACTIVIDADES RADIATIVAS

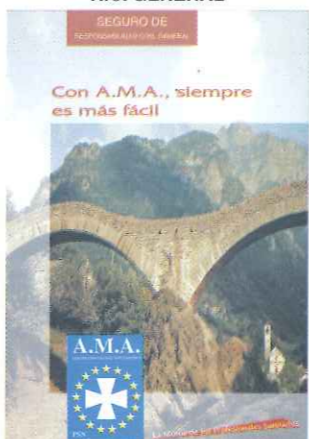
Compromiso garantizado

CLUB A.M.A.

Cultura-Ocio y Viajes a tu disposición

R.C. GENERAL

Elegir la mejor garantía.

SEGURO DE ACCIDENTES

Es bonito disfrutar de la vida

**MEDICOS, FARMACEUTICOS, VETERINARIOS, ESTOMATOLOGOS,
ODONTOLOGOS, ATS/DUE, DIPLOMADOS Y TODOS SUS FAMILIARES**

LA MUTUA DE LOS PROFESIONALES SANITARIOS

Si deseas obtener más información sobre todos nuestros Seguros y Servicios llámanos, gratuitamente al teléfono:

900 - 100 963

O envíanos un fax al nº (91) 250 56 65